

Тхьаклущынэ Аслъан «Единэ Россием» изэфэс хэлэжъагъ

Урысые политикэ партиеу «Единэ Россием» и Апшээрэ Совет хэтэу, Адыгеим и Лышхъэу Тхьаклущынэ Аслъан «Единэ Россием» изимычэзыу я XIV-рэ зэфэс изэхэсыгъоу партием ипашэу, Урысыем и Правительствэ и Тхьаматэу Дмитрий Медведевым Москва щызэрицагъэм хэлэжъагъ.

рэ партиеу тыщытын, социальнэ куп зэфэшхьафхэм амакъэ зэхэзыхын, унашхэм яштэнкIэ зифэмэ-бжымэ атэзыгъэхан зыпэкIышт партиеу тыщытын фæе, — кыIуагъ Дмитрий Медведевым.

Партием изэфэс кадрэхэм япхыгъэ унэшэ заулэ щаштагъ. ГуыцIэм пæе, зэфэсым иделегатхэм Гупчэ улпэкIу-ревизие комиссием хэтхэм зэхьокIынгъэ афашыгъ, кандидати 9 кIэу хагъэхьагъ, партием и Генеральнэ совет хэтынхэу нэбгырэ 35-рэ агъэнэфагъ.

Партием изэфэс изэхэсыгъо икIэуххэм къатегушыIээ, Адыгеим и Лышхъэ ар дэгъоу зэрэ-зэхашагъэр хигъэунэфыкIыгъ.

— Къыхьащт илъэсымкIэ пшээрылхэр агъэнэфэхэзэ, зэфэсым хэлэжъагъэхэм анахъэу анаIэ зытырагъэтыгъэр партием хэтхэм шьолпырхэм ялофшIэн ащагъэлъэшын зэрэфаер ары. НепэкIэ шьолпырхэм зэшIомыхыгъэ Iофыгъуабэ апашхъэ ит. Ащ фэгъэхьыгъэу Урысыем и Президентэу Владимир Путиным хэгъэгум и Къэралыгъо Совет иаужырэ зэхэсыгъуи къычиIуагъ. Шьолпырхэм япашэхэм анахъэу анаIэ зытырагъэтын фаер регион бюджетхэм Iоф

адэшIэгъэныр, нахъ шуагъэ къытэу мылькур агъэфедэным гъунэ лыфыгъэныр, хабзэм илэшхъэтетхэм ялофшIэн зэрэ-зэхашагъэр нахъ шхъэхьыгъэу къэгъэлъэгъогъэныр ары. Унэ-коммунальнэ хьызмэтымкIэ Iофхэм язэтит нахъышу шыгъэныр цыфхэр анахъ зыгъэгумэкIыхэрэм ащыщ. А пстэуми япхыгъэшт Урысыем щыпсэухэрэм партием уасэу къыфашыгъыт. Хабзэм ипартие сыдигъуи критикэм кIагъэкIы, оппонентхэм якритикэ тэ нэмыкIынэхэмкIэ тызэппыжъынымкIэ амалышIоу тлътэн фæе, — кыIуагъ Тхьаклущынэ Аслъан.

Адыгеим и Лышхъэ джащ фэдэу зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, шьолпырым ихабзэ илIыкIо къулыкъухэм яхэдзынхэу бжыхъэм щыIагъэхэм республикэм демократиём зызэрэ-щиушъомбгъурэр къагъэлъэгъуагъ. Партиеу «Единэ Россиём» а хэдзынхэм гъэхьагъэ хэлъэу текIоныгъэ къащыдихыгъ, ащ уасэу фашырэм тапэки зыкызыэриIэтыщтым тичыхъэ тель.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкъу

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъ.

Зэфэсым изэхэсыгъоу Гости-нэ дворым щыкIуагъэм парти-ем хэтхэм 2014-рэ илъэсымкIэ пшээрылхэу зыфашыжъыхэрэ-цагъэнэфагъэх, партием иорган-

хэу пэцэныгъэ зезыхъэхэрэм зэхьокIынгъэхэр афашыгъэх. Дмитрий Медведевым партием илофшIэн дэгъоу зэхичэу ып-тагъ, цыфхэм «Единэ Россиём»

осэшхо къызэрэфашырэр хигъэунэфыкIыгъ. Бжыхъэм хэдзынхэр зэрэкуагъэхэми ар къаушыхьаты. Урысыем и Правительствэ и Тхьаматэ зэри-лытэрэмкIэ, партиеу «Единэ Россиём» цыхъэшхо зыкIыфа-шырэр пшээрылхэу илэхэр дэгъоу зэригъэцакIэхэрэм пай.

— Хэгъэгум къыщыхъурэ зэхьокIынгъэхэм адиштэу пар-тиеми зэхьокIынгъэхэр фэ-хъуштыгъэх, цыфхэм афэгумэкIыштыгъ. Уахътэм диштэ-

Гум къинэжъэу рекIокIыгъ

БлэкIыгъэ шэмбэтым республикэм и Мафэу Адыгеим щыхагъэунэфыкIыгъэм къыдихэлъытагъэу зэхашагъэ-гъэ Iофхьабзэхэм ащыщхэм АР-м и Премьер-мини-стрэу Къумпыл Мурат ахэлэжъагъ. Ащ игъусагъэх хьэкIэ гъэшIуагъэу, АР-м иапэрэ Президентэу Джары-мэ Аслъан, АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатхэм ащыщ-хэр, Мыекъопэ къэлэ администрациём ипашэхэр.

Пстэумэ апэ ахэр ермэлы-къэу мэфэкIыр къызэрэзэIуа-хыгъэм къекIолагъэхэм ахъха-гъэх. Мэкъумэщ ыкIи промыш-леннэ предприятияу республи-кэм итхэм япродукцие ащ къы-ращэлIэгъагъ, щэпIэ зэфэ-шхъафыби хэлэжъагъ. Прави-тельствэм ипашэ пстэуми хэз имыIэу якIолагъ Iломи хэу-къоныгъэ хъуштэп, гъомылап-хъэхэм ащыщхэм ядэгъугъэ ежъ ышхъэкIэ зыщигъэгъозагъ, предприятиехэм япашэхэм, щакIохэм, къэлэдэхэм гуцыIэгъу афэхъугъ, яеплыкIэхэр зэри-гъэшIагъэх. Мэфэкищэу зэтэ-фагъэхэр — республикэм и Мафэ, кIэлэгъаджэхэм ясэ-нэхъат мэфэки ыкIи «Адыгэ къуаеи ифестиваль», — ямы-

шыкIэу, гъэшIэгъонэу зэрэха-гъэунэфыкIыштым, цыфхэм гу-хахъо хагъуатэу зызэрагъэпс-фыштым зэрэпылхэр ащ къы-хигъэщыгъ, джыри зэ пстэуми къафэгъушIуагъ.

Ащ ыуж «Адыгэ къуаеи и IV-рэ фестиваль» зыфилоу къэлэ парк дэхьагъум пэмычы-жъэу шызэхашагъэм Премьер-министрэр зипэщэ купыр еблэ-гъагъ. Фестивалым щэм хэ-шыкIыгъэ гъомылапхъэхэр къы-дэзыгъэкIырэ предприятиеу республикэм итхэм ямызакъоу, фермерэу мы лъэныкъом щы-лажъэхэрэри, бысымгуащэу адыгэ къуаеи ишIын фэкъу-лайхэри хэлэжъагъэх. ПстэумкIи къоешI 25-рэ къекIолIэгъагъ.

Муниципальнэ образование

пэпч гъэшIэгъонэу зыкыгъэ-лэгъуагъ. КъоешI лъэпкэ зэфэ-шхъафыбэу къырацэлIагъэхэм анэмыкIэу къуаеи хэпшыкIын плъэкIышт гъомылапхъэу щыIэ пстэури ащ къыщагъэлъэгъуагъ, цыфхэм къекIолагъэхэм къапа-гъохыгъэх. Джа чыпIэ дэдэм бысымгуащэхэм къуаер къыщы-рахыти, къекIуалIэхэрэр ахьа-кIэщтыгъэх, къуаер зыдэлъ хьалыжъохэри цагъэжъагъэх. АР-м и Премьер-министри игъу-сэхэри фестивалым хэлэжъэ-хэрэм экIэми якIолагъэх, ягъо-мылапхъэ идэгъугъэ зыщагъэ-гъозагъ, яеплыкIэхэмкIэ адэ-гощагъэх.

— Адыгэ къуаер чыжъэу шы-луагъэкIы хъугъэ, идэгъугъэ шы-гуазэри макIэп, арышъ, ащ зыгорэ нэлуасэ фэтшIыжъын гухэлъ тIэлэп, — кыIуагъ ащ нэужым. — Адыгэ къуаеи ифе-стиваль зызэхатщэкIэ, Адыгеим ыцIэ нахъ чыжъэу дгъэлуныр, нахъ куоу нэлуасэ фэтшIынхэр, лъэпкэ культурэ, шэн-хэбзэ гъэнэфагъэ зилэу, рэхъатныгъэ зэрыл республикэу зэрэщы-тыр альбидгъэлэсыныр ары пшэ-рыл шхъаIэу зыфэдгъэуцу-жырэр.

Нэужым къоешI анахъ дэгъур жюриым къыхихыгъ. Зэдырагъа-штэу икIуаеи анахъ IэшIоу алы-тагъ, фестивалым и Гран-при ыкIи «Адыгэ къуаеи игуащ» зыфилорэ цIэр къыфагъэшъо-шагъэх Красногвардейскэ рай-оным къыкIыгъэ Пщыжъ Майе. Шэуджэн районым къыкIыгъэ Хъуадэкъо Саидэ апэрэ чыпIэр ыубытыгъ, ятIонэрэр ыхьыгъ Теуцожэ районым икъоешI Iэ-пэласэу Уджыхъу Дэхэнагъо.

Яцэнэрэ чыпIэр зэфагощыгъ Кошхъэблэ районым къыкIыгъэу, фестивалым анахьыжъэу хэлэ-жъэгъэ Алхъо Фатимэ, Тэхъу-тэмыкъоё районым къыкIыгъэ Ацумыжъ Мэфэрхъанэ ыкIи Мыекъопэ районым иферме-рэу Алексей Тетюриным. Ахэм экIэми ахъщэ шлухъафтынхэр аратыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр Iэшынэ Аслъан ты-рихыгъ.

Адъгеим и Премьер-министр лъы ытыгъ

**Адыгэ Республикэм и
Премьер-министрэу
Къумпыл Мурат лъым
итын епхыгъэ шлушэ
акциеу мы мафэхэм
Мыекъуапэ щыкӀуагъэм
хэлэжьагъ.**

Пчэдыжым сыхытыр 9-м кышгьэжыагъэу Правительствэм и Унэ дэж лыр зысхащырэ Адыгэ республикэ станцие автомобиль loф цшилагъ. Шоигъонымгъэ илэ пстэуи ащ къеклолагъэх. лыы шатыгъ.

Пстауми апэу Къумпыл Мурат ащ къылухъагъ. Ипсауныгъэ изытет ыпэ рапшэу ауплъэкӀугъ, нэужым лыы ытыгъ. Джаш фэдэу шүшэ loftхъабзэм хэджъагъэ AP-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкӀэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, министрствэхэм ыкӀи ведомствэхэм ялыкӀохэр, нэмыкӀхэр. ЗэкӀэмкӀи мы мафэм нэбгырэ 60 фэдизмэ лыы атыгъ.

ЛхытэынэмкӀэ зэкӀэмӀ апэ
итхэр ШӀауджэн ыкӀӀ МыекӀопэ
районхэр арых. Мыщ фӀдӀэ лъэ-
бӀкъу зышырӀэ нӀбгырӀэ пӀпчӀ
зипсауныгӀэ зӀчыкъогӀэ цӀы-
фым. |эпы|эгъу зышык|агӀэм

ишугагэ регэклы. Мы ильэ-
сым лыы угюиэгэу шыэр зэ-
рэмаклэм кыхэкыклэ мыщ фэ-
дэ зуэхьафыкыгэу лофтха-
бзэхэр зэхашэнгэу рахьухагэ.
Льыр зытыхэрэм япчагэ нахь
маклэ зэрэхьугэр зытыраль-
хьэрэр ахьэу аратыштыгэм
ычылпэклэ ыпклэ хэмьытэу шэ-
джэгьуашхэ арагэшынынэу зэ-
раублэгьагэр ары. Джы ыпэклэ
зэрэщытыгэ шыклэм теха-
жыгыгэх.

Республикэмкӱ зыпкӱ итӱу
лӱы зытыхэрэм япчӱагӱ нӱб-
гырӱ мини 3,5-м нӱсы. Ахэм
ащӱцӱу мини 2-м лӱыр ренӱу
аты. Донор пӱпчӱ зӱтыгӱом

миллитрə 450-рə фəдиз 1ахы.
Мыщ фəдə зы акцием иш1уа-
гьəк1э лъыр зыщахашьрə Адыгə
республикə станцием лъы литрə
15 — 20 фəдиз еугьои.

Станцием испециалистхэм кызырэталауагъэмклэ, сымэджэщхэм мафэ кьэс лыы ящыклагъ. Мыщ фэдэ лофтхьабзэхэм ренэу ахэлажэх АР-м хэгъгу клоцл лофхэмклэ, ошлэдэмышлэ лофхэмклэ иминистерствэхэр, хыкум приставхэм ялофышлэхэр, нэмыкхэри. Джы республикэм иминистрэхэм я Кабинети шлушлэ лофтхьабзэм хэлэжыагъ.

(Тикорр.).

Клэлэегаджэхэм афэгушлуагъэх

Мэфэкум республикэм ианыхъ кӀэлэегъэджэ ыкӀи кӀэлэпӀу дэгъухэм Адыгэ кӀэлэегъэджэ колледжым ащыфэгъушӀуагъэх. КӀэлэегъаджэм и Мафэ фэдэу Юныгъом и 27-м кӀэлэпӀум и Мафи хӀагъэунэфыкӀы. Ахэр зэхэтхэу а мафэр агъэмэфэкӀыгъ.

Мфэкi зэхэхэм хэлэж-
гэх АР-м и Премьер-минист-
рэ игуадззу Наталья Широко-
вар, АР-м и Кээралыгьо Со-
вет — Хасэм и Комитет итхьа-
матэу Кiэрэцэ Андзаур, мини-
стрэхэм я Кабинет хэтхэр, кл-
лэгэгэджэ юфшлэным ивете-
рэнхэр, район администраци-
ехэм япашэхэр ыкли нэмыклхэр.

АР-м и Лыгьхъэ ыццккэ змэфэкхэм къафэгущыуагь Наталья Широковар. Етланэ гъсэныгъэм изытет, ац гъхъагъэу шашыхэрэм ар къагегущылагь. Адгегир зегыгушхорэ ккэлэгъаджэхэр зегригэхэм, Урысыем иеджепкэ 500-мэ республикэм иеджепкитлэ зерахэфагъэм, 2009-рэ илгъасым къыщегъэжыагъэу еджепкк 8 ккэу къызэрэгъэуахыгъэм, еджалгэхэм яматериаллэ зытет зеграхьхорэм, тиккэлэ-еджаккхэр Урысые олимпиадэхэм зерахэлажыэхэрэм, ккэлэгъаджэхэм ялэжыапккэ зыккы-зегригэтырэм — минк 9-м къыщегьк мин 17-рэ 700-м зэрэгъэсгъэм ар къашыууцгь.

Етланэ сценэм кыдащягъхъ
«АР-м народнэ гъсэнэгъэмклэ
изаслуженнэ юфышл» зыфилорэ
щытхуццэр кызыфагъэшшоша
гъэхэр. Ахэр Тэхутэмькобэ
гурыт еджаплэмклэ Аклэгъу Са-
фыет, Яблоновскэм дэт еджа-
плэу N 5-мклэ Гьуклэлл Аминэт,
Адыгэкъалэклэ гурыт еджаплэу
N 2-м иклэлэгъаджэу Джа-
мырзэ Азид, Мыекъопэ лицееу
N 8-мклэ Анета Литвиновар,
Джэджэ гурыт еджаплэу N 1-м
чыщэу Ольга Пахомовар, Мые-
къопэ лицееу N 34-мклэ Хъат-
ко Саныет ыкпл Псэйтыку
еджаплэу N 8-м иклэлэгъаджэу
Хьущт Сар. Ахэм Наталья Ши-
роковар игуапэу афэгущуагъ
ыкпл цлэ лъаплэр кызыушыха-
тырэ тамыгъэхэмрэ кьэгъэгъэ
дахэхэмрэ аритыгъэх.

«2013-рэ илээсмин ианхь
к1лээгэгдэжэ дэгъу» зыфилорэ
зэнэкьокъум ащытек1уагъэхэм
сомэ мин 200 зырызрэ АР-м
гъэсэнгъэмрэ ш1лэнгъэмрэк1э
и Министрствэ и Шытхуу
тхыльхэмрэ Премьер-министрэн

игуадзэ аритыжыгыгэх. Ахэм ашыщых Мыекьопэ гимназиу N 5-мкIэ Анна Можайскаяр ыкIи Кьудаикьо Асыет, Джэ-джэ районымкIэ гурыт еджа-плэу N 4-м икIэлэегьаджэу КIэ-сэбэжэ Людмилэ, Адыгэкьал-е иеджаплэу N 2-м шыщэу СтIашу Нурьет.

Ахэм ауж сценэм кырагъэ-
блэгъагъэх республикэ зэнэ-
къокуым хэлэжыгъэхэу гъэхъ-
гъэ дэгъухэр кээзыгъэлъэгъо-
гъэ кӀэлэжъаджэхэу сомэ мин
50 зырыз зыфагъэшъошагъэ-
хэр. Ахэм ащыщых Красног-
вардейскэ гимназиуе N 1-мкӀэ
Тэтэр Сулыет, мы районэм
иеджапӀэу N 11-мкӀэ Кобл
Сусаннэ, АдыгкӀалэ игурты
иеджапӀэу N 1-мкӀэ ХьакӀэгъогу
Анжеликэ ыкӀи нэмыкӀхэр.

Зэклэмкли нэгырибгумэ ац
фэдэ шлухьяфтынхэр кяфа-
гээшшошагъэх.

Этлэн кызылуклагэхэм клэ-
лээгэджэм ехылаггэу филь-
мэ клэл кыафгаэлгэуагэ.
Ащ кышыгышлэрэ пэгч шү-
лыгьлэрэ иклээгэджэ ыгу
кэккыжыгыг, дахэклэ игугуу
ышыгыг. Кэгугылаггэхэм ащы-
шлэ республэкэм шызэля-
шлэрэ цыфхэу Тхаклүшынэ
Аслъан, Къумпыл Мурат, Бо-
лэкэ Мухамэд, Нэхэе Тэ-
мар, Емтлыл Зауркъан ыки
нэмыклхэр.

Мэфэклыр кьагъэдэхагъ республикэм игурыт ыкли иапшээрэ еджаплэхэм ятворческэ коллективхэм.

СИХЪУ Гощнагъу.

**Къумпыл Мурат
министерствэхэмрэ
ведомствэхэмрэ
япашчэхэм алукагъ**

Зэлүклэгүүр рагъэжъным ыпэкӀэ Адыгъ Республикэм
и Премьер-министрӕу Къумпыл Мурат министерств-
хэмрӕ ведомствӕхэмрӕ япашӕхэм тхӕшъуегъспсӕу
арилуагъ республикэм и Мафӕ фӕгъэхыгъӕ юфтхъа-
бзӕхэм языфӕгъӕхъазырынкӀӕ ыкӀи язӕхшӕнкӀӕ дӕ-
гъон юф зӕрашлагӕм пае.

Лэжыгыгэхэм ялухыжынынр пхэным фежыгээнмырэ апэ дэдэ зыхэплэпгэгэхэ лофыгьохэм ащыщых. Адыгэ Республикэм мэкху-мэчымклэ иминистрэ игуагдзэу Хьэлэклэ Аслыан кызырилотагэмклэ, члыопсым изытет епхыггэу тыггэггызэр зышашлэггэггэ гектар мин 70-м шыцуу джыри гектар мин 70-мэ тыггэггызэр ащылуахыжыггэп, натрыфир зышашлэггэггэ гектар мин 27-м шыцуу гектар мин 20-м кьехьур джыри луахыжыггэп. Лофхэм изытет джарэуштэу зэрэхьугэмрэ ошххэр бэу кызырещыгыгэмрэ бжыхьасэхэм япхын лэшэу кызытыралажэ. Зэклэ районхэр гугбгэ лофшлэхэм зэрэфэхьазырхэр мыщ шыхагэунэфкылыг. Премьер-министрэм зэлуклэггум хэлажыггэхэрэм аналэ тырариггэдзаг хьызмэтшлэлэхэр зэрэздэлэжынынхэ ыкйи нахь псынклэу пхэзынр зэрархын фаем.

— Мэкью-мэщым гомылап-хъэхэр кышызыхыжыхэрэр техникэки гъэстынпхъэхэмки зэдлэжыинхэм шьуналэ тежугъэт. Лэжыгъаклэм ипхынмэ хъаншохэ зилэ офэу шыт, министрствэхэми, мэкью-мэщым шылажьэхэрэми, муниципалитетхэми ащ пæ зэдырагъаштæу лф ашлэн фæе, — кылыуаг М. Къумпылым.

Бюджет учреждениехэм на-
хыбызу шыагъэ къыгъэтыгъэ-
ным илофыгъоклэ Премьер-ми-
нистрэм игуадзэу Наталья Ши-
роковам къыгушылагъ. Министер-
ствэхэм ащыххэм иофэу ашлэ-
щтымклэ планыр джыри къызэ-
рэрэмаыхылагъэр ащ хигъэунэ-
фыкыгъ. Ихъзэхэлъ обществэ
шъхъыихыгъэу «Темыр Кавка-
зым икурортхэр» зыфилоэр
зэрэдэлэжыагъэхэм фэгъэхы-
гъэу Адыгэ Республикэм и Пре-
мьер-министрэ зеклоным зе-
гуашъомбгъугъэным илофыгъо-
хэмклэ игуадзэ Владимир Петро-
вым къылотэгъ.

Адигь Республикаэм финан-
хэмкӀэ иминистрӀу Долэ До-
лэтбый кӀыхашт ильэсымрӀэ
2015 — 2016-рӀэ ильэсхэмрӀэ
ябюджет зэрзэхагъэуцогӀахэр
кӀылуаг. Мэзибгум кӀылоцц
сомӀэ миллиарди 6,1-рӀэ хьурӀэ
хэбзӀаххэмрӀэ мыхэбзӀах
тынхэмрӀэ бюджетхэм кӀарыха-
гӀэх ыкӀи проценти 113,7-м ар-
нэсыг. КӀэралыгьо програм-

мэ 18-мэ ащыцу псауныгэм
икъэухумэнрэ транспорт си-
стемэмрэ хэхъоныгъэ ягъэшы-
гъэныгъэ тегъэпсыхъэгъэ програм-
мэхэм джыри адырагъэшта-
гъэхэл. Къумпыл Мурат мы
юфыгъом изэшохын зэрэклорэм
гъунэ лыфынзэ Премьер-ми-
нистрэм игуадзэу Наталья Ши-
роковым рилыгъ.

— Тә непә лыпасз зыфәт-шырәр эклә ильәситүклә кыт-шъхәпәжыштых. Адыгеим и Лышъхәу Тхәаклушынә Аспан мызәу, мытлоу хигъәунәфыкыгъ лофхәм кварыклоштых ильәс пчәгагъәклә ведомствәхәм кыи-зәрәдалъытән ыклә кләухыр зы-фәдәштыр дэгъәу альәгъун зәрә-фаер, — хигъәунәфыкыгъ рес-публикәм и Премьер-министрә.

Адигэ Республикэм псауныг-гээр кѳуухумѳгѳнымклѳ иминистрѳу Мѳрѳтыкѳ Рустем республикѳм зѳпахырѳ уѳхѳм зыѳамыушѳмбгѳуым аналѳ зѳрѳтырагѳтырѳр кѳылагѳ. Зѳпахырѳ уѳхѳм чѳпыюгѳумрѳ шѳклогѳумрѳ нахѳ зыкѳлѳтынѳу кѳырадазѳгѳ. А уѳхѳтѳр кѳамысызѳ республикѳм чыпсѳурѳмѳ ѳпроцент 20-мѳ зѳпахырѳ уѳхѳр кѳямыгѳутѳлѳлѳгѳным тѳгѳѳспыхѳагѳу вакцинѳхѳр зыѳарагѳѳлѳхѳан фѳе. Мы мѳфѳѳ благѳхѳѳм республикѳм грип-пырѳ ОРВИ-мрѳ апѳшлѳуеклѳрѳ вакцинѳхѳр клѳлѳцыклѳхѳм апаѳ кѳылуклѳщѳтых. Муниципѳльнѳ образовѳниѳхѳм апаѳ до-норѳм и Мафѳ играфик зѳхагѳѳ-уцѳгахѳ. Кѳумпыл Мурѳт зѳрѳ-хѳгѳѳуѳнѳфылѳгѳѳмклѳ, псау-ныгѳр кѳуухумѳгѳнымклѳ Мини-стерствѳм чыпѳлѳхѳм япащѳхѳм нахѳ чѳнѳу ѳѳф адишлѳн фѳе чыфѳхѳр диспансеризѳциѳмрѳ им-мунизѳциѳмрѳ кѳыхѳгѳѳубы-тѳгѳнѳхѳм фѳе.

Зэлүлэгүм джащ фэдэу клэццылкы ыгыпылэхэм яшын епхыгэс лофгыгохэми шахэлпхэгэх. Премьер-министрэм зэрэхигэунафкыгыэмклэ, клэццылкы ыгыпылэхэр зышын-хэм фэхъазырхэ фирмэхэр республикэм итх. Джащ фэдэу МФЦ-м икыутамэхэм якызылухын, предприятие цыкылүхэм кьэралыгьо лэпылэгү ягъэгъотыгъэным, унэхэр кьагъэфабэу зыцырагъэжъэщтым япхыгэс лофгыгохэми атегущылагъэх.

**Адыгэ Республикэм
и Лышххэ
ипресс-къулыкъу**

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнымкӀэ и Министерствэрэ псауныгъэм икӀэухумэн фэгъэзэгъэ ӀофышӀэхэм япрофсоюз и Адыгэ республикэ организациерэ лъэшэу гухэкӀ ащыхъоу макъэ къагъэлэу псауныгъэм икӀэухумэнкӀэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ республикэ клиникэ сымэдджэщым» эндокринологическэ отделение ипашэу, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнымкӀэ изаслуженнэ ӀофышӀэу, псауныгъэм икӀэухумэнкӀэ отличникэу Гышч Шамсэт Айдэмэр ыпхум идунай зэрихъожьыгъэмкӀэ ыкӀи шымылӀэжьым игупсэхэмрэ Ӏлахылхэмрэ афэтхъавсыхэх.

Къунчыкьохьаблэхэу Мыекьуапэ щыпсэхэрэр лъэшэу
гүхэкI ащыхьоу Къуекьо Аслъанбый Юныс ыкъом фэтхьау-
сыхэх ишъхьэгъусэу, зэпъашэрэ врач Iепэласэу, Урысые
Федерацием псауныгъэр къэхъумэгъэнымкIэ иотличникэу,
Адыгэ Республикэм изаслуженнэ IофышIэу Къуекьо (Гъыш)
Цамсэт Айдэмыр ыпхъум идунай зэрихъожьыгъэм фэшI.
Цамсэт джэнэтым ихьаштхэм ащыц хъунэу, илахьылхэм,
игъусэхэм псауныгъэ пытэ ялэнэу тафэлыа.
Къунчыкьохьаблэхэм яобществэу «Гүгъэм» икомитет.

Къунчыкъохъаблэхэм яобществэу «Гугъэм» икомитет.

Цыф шлагъоу, врач
 Іәпәләсәу шытыгъэ
 Гыщ Щамсәт Айдәмыр
 ыпхұм идунай зәри-
 хожыгыгъэр гүхәкышхо
 тшыхъоу шымыләжым
 иунагъорэ игупсэхәмрә
 тафәтхәаусыхә.

Къыледжыхәхэр.

Къыдеджагъэхэр.

ДУНЭ ФЕСТИВАЛЭУ «АДЫГЭ ПШЪАШЪЭР»

Еутых Ася.

Дунэ фестиваль-зэнэкьокъоу «Адыгэ пшъашъэр» апэрэу ти- республикэ щыкӀуагъ. Чэпы- огъум и 2 — 4-м филармонием щызэхашъэгъэ зэлукӀэгъухэм пшъашъэхэм сэнаушъыгъэу ахэ- лыр, ялпӀэсэныгъэ къаща- гъэлъэгъуагъ. Москва щыпсэу- рэ Кукэнэ Беллэ шӀухъафтын шъхьалэу «Дышъэ палю» зыфи- лорэр фагъэшъошагъ. Адыгэ Республикэм культурэм- кӀэ и Министерствэрэ Адыгеим ЛъапкӀ культурэмкӀэ и Гупчэ- рэ зэхашъэгъэ Дунэ фести- валь-зэнэкьокъум пшъэшъэ 21-рз хэлэжъагъ.

Унэрэкъо Мир, Кукэнэ Белл, Кьулэ Мыхъамэт.

ИдэхагъэкӀи, ишэнкӀи къахэрэщ

— ЗэхэщакӀохэм тафэраз, — кьелуатэ Кукэнэ Беллэ. — Фестиваль-зэнэкьокъур гъэшлэ- гъонэу кӀуагъэ.

— **Зэнэкьокъум сыда ана- хъэу кыхэбгъэщы пшӀои- гъор?**

— Адыгэ пшъашъэр лъапкӀ шэн-хабзэхэр зэрэзыхъэхэрэм агъэдахэу сэлъытэ. Ащ утегушъыгъэ зыхъукӀэ, тӀанэ-тӀа- тэхэм, нэнэжъ-тэтэжъхэм, тилахылхэм, кӀлэагъаджэхэм, ныбджэгъухэм, нэмыкӀхэм шӀу- кӀэ тӀагупшысэ. Плуныгъэу кы- татыгъэм фэшӀ ахэр егъашӀи тцыгъупшэщтхэп.

— **«Дышъэ палю» кып- фагъэшъошагъэр онтэ- гъуа?**

Беллэ мэщхы, палор зэрэдэ- хэм фэшӀ урыгушхонэу зэрэщы- тыр изекӀуакӀэхэм къахэщы.

— Палор онтэгоп. Кысфа- гъэшъуашэ сшӀоигъоу фести- валь-зэнэкьокъум сыхэлэжъагъ. УзыкӀэхъопсырэр кыуапэсмэ, гушӀуагъоу щыт, пшӀоонтэгъу- щтхэп.

ЕплъыкӀэхэр

Зэнэкьокъум хэлэжъэрэ пшъашъэхэм ялпӀэсэныгъэ кызырагъэлъагъорэм тылпы- плъээ, анахь дахэр къахэп- хыныр кӀын дэдэу плытэщыгъ. Узыщыщ лӀакъом итарихъ адыгабзэкӀэ кӀэплотэн фаеу зэхэщакӀомэ кыдалъытэщыгъ. Ащ тэри мэхъэнэ ин еттыщыгъ. «Пшъэшъэ гушӀубзыу» зыфило- рэ шӀухъафтыныр зыфагъэ- шъошэгъэ Бэшкэкъо Разыет Те- уцожь районым щыщ. ЛӀакъоу зыщӀаплӀгъэм кытегушъыгъэ, РСФСР-м изаслуженнэ артис- тэу, Адыгеим инароднэ артис- тэу Бэшкэкъо Масхъудэ, нэ- мыкӀхэм гупфэбэныгъэ хэлъэу Разыет кӀэбар гъэшӀэгъонхэр къарилӀолагъэх.

Кукэнэ Беллэ нэмыкӀ пшъа- шъэхэм ядгъапшээ, уигъэгъу- шхоу кызырэгъушӀагъэр зы-

мыуасэ щылӀп. Беллэ ятэ ар- тист цӀэрылу. Кукэнэ Муратэ дэгъоу тэшӀэ. Янэу Саидэ тха- кло, драматург. Беллэ янэжъ- ятэжъхэу ыгъэлӀаплӀэхэрэм тын- чэу, лупкӀэу къарилӀолагъэр гум рихъыгъэ кӀодыеп. Хэгъэгъу зео- шхом ахэр хэлэжъагъэх, ти- мамыр щыӀакӀэ къаухъумагъ. Теклоныгъэр кыдагыгъэу ялэ- ныкӀо гупсэ кызырагъэзэжъым, кӀалэхэр аплӀгъэх, шӀумрэ дэ- хагъэмрэ афагъэсагъэх.

Пшъашъэхэм якъэшъуакӀэ, ордэ кызыралагъэм, псэлъы- хъо кыфӀекӀуагъэхэм зэрӀапэ- гъокӀыгъэхэм, адыгэ шъуашэр ащыгъэу пчӀегум зыкызырэ- цагъэлъэгъуагъэм, нэмыкӀхэм уасэу афӀепшӀырэр зэфӀэхысы- жьыгъуагъ.

Адыгэ Республикэм культу- рэмкӀэ иминистрэу Кьулэ Мы- хъамэт пчыкӀэзэхэхэм кызыр- эщиӀуагъэу, «Дышъэ палю» зы- филорэ шӀухъафтыныр зыфа- гъэшъошэщтыр кыыхэхыгъуае зыкӀэхъугъэр пшъашъэхэм уахэ- дэныр, анахь дахэр къахэпхы- ныр кӀын дэдэу щытыгъэшъ ары. ЗэкӀэ пшъашъэхэр дахэх, гум рехъых.

Цышэ Зарэт.

Шьомэфэ Залин.

ЩытхъуцӀэу афаусыгъэр

Фестиваль-зэнэкьокъум хэлэ- жъэгъэ пшъашъэхэм ялпӀэсэ- ныгъэ кызырагъэлъэгъуагъэм фэшӀ зэхэщакӀохэм ягукъэкӀыкӀэ щытхъуцӀэхэр афаусыгъэх.

Хъужьэрэкъо (Тальэустэн) Сипсэ (Сириер) — «Пшъэшъэ нэгъуф».

Кочэсэкъо Джульеттэ (Къэ- бэртэе-БэлкӀар Республикэр) — «Пшъэшъэ кӀэшъуакӀу».

Хъасани Разия (Косово) — «Пшъэшъэ лӀушӀаб».

Кьулэ Марьян (Къэбэртэе- БэлкӀар Республикэр) — «Пшъэшъэ нэшӀо-гушӀу».

Хъунэго Тай (Сириер) — «Пшъэшъэ хъупхъ».

Къэдэ Анжел (Адыгэкъал) — «Пшъэшъэ лӀуш».

Хъутэ Аминэт (Къэрэщэе- Щэрджэс Республикэр) — «Пшъэшъэ лорышӀ».

Бэшкэкъо Разыет (Теуцожь район) — «Пшъэшъэ гушӀу- бзыу».

Мэрзэкьулэ Джэнэт (Кош- хъэблэ район) — «Пшъэшъэ ищыгъ».

Ацумьжэ Зухра (ТӀхъутэмы- кӀое район) — «Пшъэшъэ ищыгъ».

СтӀашъу Сали (Сириер) — «Пшъэшъэ хэбзэзехъ».

ШъэуапцӀэкъо Саид (ТӀхъутэмыкӀое район, Красно- дар) — «Пшъэшъэ гъэсагъ».

Гъащтэ Дан (Кошхъэблэ район) — «Пшъэшъэ экӀлужъ».

Тымэ Нэфсэт (Ермэлхъабл) — «Пшъэшъэ лэдэб».

Каншлат (Псыблэнэ) Ранья (Саудовскэ Аравиер) — «Пшъэ- шъэ пэрыт».

БжъэшӀо Белл (Адыгэкъал) — «Пшъэшъэ лупкӀ».

Хъымыщ Диан (Мыекъуа- пэ) — «Пшъэшъэ гохъ».

ШӀухъафтын шъхьалэхэр

Щытхъу тхылхэр, ахъщэ шӀухъафтынхэр, нэмыкӀхэр зы- фагъэшъошагъэхэр тигуапэу къахэтэгъэщы.

Яцэнэрэ чыплӀэр кыдзы- хыгъэр, «Пшъэшъэ кӀэракӀ» зы- филорэ шӀухъафтыныр зыфа- гъэшъошагъэр **Цышэ Зарэт**. Красногвардейскэ районым ар щӀаплӀгъ.

Дыбэгъо Майе ятӀонэрэ чы- плӀэр фагъэшъошагъ. «Пшъэшъэ дах» зыфилорэ щытхъуцӀэр кы- дихыгъ. Къэрэщэе-Щэрджэсым ар щӀэпсэу.

Шьомэфэ Залинэ апэрэ чыплӀэр кыдихыгъ. «Пшъэшъэ губзыгъ» зыфилорэ щытхъуцӀэр ащ фаусыгъ.

ШӀухъафтын шъхьалэу «Пшъэ- шъэ Тхъаматэр» зыфагъэшъо- шагъэр **Кукэнэ Белл**. Адыгэ бзылфыгъэ палюу ащ щалъа- гъэм итеплӀэ дэхэ кӀодыеп. ЛъапкӀ шэн-хабзэхэр кьелуа- тэх, узылӀепщэ.

Дунэ фестиваль-зэнэкьокъоу «Адыгэ пшъашъэм» испон- сор шъхьалэу, Урысыем исурэ- тышӀхэм я Союз хэтэу, Адыгэ Республикэм инароднэ сурэ- тышӀэу Еутых Асе «Дышъэ палор» ышӀыгъ.

Зэнэкьокъум изэхэщӀэкӀо шъхьалэмэ ащыщэу, Урысыем культурэмкӀэ изаслуженнэ лорышӀэу Кьулэ Амэрбый зэрэ- хигъэгъунафыкӀыгъэу, адыгэ пшъашъэм идэхагъэ кызырэ- бгъэлъэгъон плъэкӀышт амалэу

щылӀэр бэ. Урысыем, лӀкӀыб хэ- гъэгъухэм ащызэхашъэрэ зэнэ- кьокъухэм афэмьдэу, екӀоплӀэ- кӀэ хэхыгъэ фестивалым зэрэ- фашыгъэм зыкыгъэшъыпкӀэ- жьыгъ. Пшъашъэхэр зэрэфӀапа- гъэхэу дэхагъэу ахэлъыр, яна- мыс зерагъэлӀаплӀэрэр къагъэ- лъэгъоным имэхъанэ зыкӀелӀэты.

— Мыщ фэдэ фестиваль зэ- хацӀэныр адыгэхэм егъашӀи кӀадэхъугъэп, — ело жорим хэтыгъэу, гъэзетэу «Адыгэ пса- лӀэм» иредатор шъхьалэу Хъа- шӀуцӀэ Мухъамэд. — Хэгъэгъу пчӀагъэмэ кӀарыкӀыгъэ пшъа- шъэхэм лӀапкӀым итарихъ кӀа- лотагъ. Хэкужъым кӀэзыгъэзэ- жьыгъэ пшъашъэхэр зэнэкьокъ- ум щытлӀэгъугъэх. Лъап- кӀым ихабзэ, инамыс, изылӀы- гыкӀэ, идэхагъэ зыхалъхъэ- зэ, ар адыгэ шъошэ дахэу ащы- гъымкӀэ нахъышӀоу кызырэрэ- плӀагъэлӀэсырэм уегъэгъушӀо. ПчыкӀхэм адыгэ пшъашъэм зы- зерифапэрэр зэнэкьокъум кы- цагъэлъэгъуагъ, ащ мэхъэнэ ин етӀэты. Ихабзэ кызыериу- хъумэрэ шыкӀэм уфещэ. ИлӀэс кӀэс зэхэтӀэн фӀе фести- валым непэ сегупшысэ. АпӀэр районхэм, кӀалэхэм, республи- кэмэ игъэкӀотыгъэу пӀшӀоры- гъэшъ зӀукӀэгъухэр ацӀэрэкӀох. Анахь дахэхэр зэнэкьокъухэм къащэрэлъагъох. НахъыпӀкӀэ адыгэ лӀапкӀыр дунаим зэрэ- цащӀэщыгъэм, адыгэ пшъашъэм кӀэбарэу фӀуатэщыгъэм къа- фӀэгъэзэжъзэ, тишэн-хабзэхэм зядгъэгъушӀомбгъу сшӀоигъу. Ха- бзэр, бзыпхъэр кӀэштӀэжъын- хэшъ, бзылфыгъэхэр бӀдзӀрым кытетщыжъынхэу, щӀф-щӀжъым детымыгъэхьыхынхэу сыфай. Унагъом фӀагъэу илӀым зы- ккырагъэлӀэтэу, зытыужьыжъы- ном кӀэщакӀо фӀэхъухэзэ, яте- плӀэкӀэ зэрэдахэхэм фӀэдэу агукӀи дэхэнхэу сафӀэлӀало.

Фестивалым изэхэщакӀохэр тхъаегъӀэпсэх.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Псэлъыхъохэм афэгъэхьыгъэ кӀэшыныр.

егъашлэм зымыльэгъугъэм лэпылэгъу сыфэхъунэу, сэри шылэклэ-псэуклэ тэрэз горэм игыгу сытеуцонэу исхъухагъ.

Амал зэрилэклэ лэфхэр зэ-пигъафэхуи, паспорт кыдихи, Яблоновскэм 1958-рэ илъэсым зыкыгъэзагъ. А лъэхъаныр ары пынджыпкъхэр агъэпсэу зыра-гъэжыгъагъэр. Бульдозерым, скрейперым лэф языгъэшлэшт трактористхэр рагъэдженху Мэздэгъу агъаглохэти, ахэм

Сыфэягъэп сиклэлэгъум кы-нэу слъэгъугъэр сифыгъэхэми зэхашлэнэу. Сызыфэягъэр ахэм шылэклэ-псэуклэ тэрэз ялэныр, дэгъоу еджэнхэр, адыгэгъэ-цыфыгъэ дахэр ахэлъэу, хэ-хъэклэ-хэклыжыкълэм шыгуа-зэхуэ, шыпкъэныгъэ ахэлъэу кьэтэдженхэр ары. А зэпстэур сизакъоу спшъэ ифагъэу слорэп, сишхъэгъусэу Нурыет ренэу сигъусагъэ, кыздэлэпылагъ. Ахэджэго Рэщыдэрэ ишхъэ-

ары. ОБХСС-м иапшъэрэ еджа-плэу Нижнэ Новгород дэтыр кылухыгъ. Яблоновскэм лэф-шлэныр следователэу шыригъэ-жыагъ. Нэужым Шэуджэн рай-оным милицием исследствен-нэ отделэу шылэм ипащэу шытыгъ, 2003-рэ илъэсым кы-щегъэжыагъэу Урысые Феде-рацием хэгъэгу клоцл лэфхэмклэ и Министерствэ имжемуници-пальнэ кьутамэу «Адыгейский» зыфилорэм илэшхъэтет. Тэшлэ

Къиныгъохэм Зыкъаримыгъэуфэу щылэклэшлум кыфэклуагъ

Непэ нэлуасэ шъуэфэшлымэ сшлоигъор поселкэу Яблон-овскэм щыпсэурэ Ахэджэго Рэ-щыд ары. Зыдгъэпсэфынэу Псыфабэ тыклуагъэу нэлуасэ тыщызэфэхъуагъ. Гушхоу, лы-гъэшхо хэлъэу зэрэщытыр кызыэрэтшлэгъагъэр ыгу опе-рацияе ашли къащэжыгъагъэу иунэ тызехъэм зыпари имы-лэжыхэм фэдэу нэгъушлоу зэ-рэщысыгъэр ары. Ыдэжъ кло-хэзэ зэлэзэщыгъэхэм ятлонэрэ мафэм ишхъэгъусэу Нурыет игъусэу шагум тыщылуклагъ...

Унэгъо дахэ ил, фэшлыгъэу мэлсэу, илфыгъэхэр, ахэм къаклэхъухажыгъэхэр хъуп-хъэх, уахэханклэ тхъагъо, уз-лэпащэу адыгэгъэ дахэ ахэлъ.

Ахэджэго Рэщыдэ лпы лъэпэ-лэгъэ нэгъушлоу, бэрэчэтныгъэр ынэгъу кыкылхуэ, узлэпищэу шыт. Лпы губзыгъ, лүш, лүпклэу мэгъушылэ. Хэнагъэ фимышлэу шылэныгъэ гъогу кыинэу кы-кылгъэр кытфилотагъ.

1937-рэ илъэсым Псэитыку кыыщыхуагъ. Зэшитфырэ зы шыпхъурэ хъуштыгъэх. Ятэу Индрыс заом апэ лухагъэхэм ащыт. Пхъашуэ пным езаозэ насыпнчыагъэклэ концлагерым дафи теклоныгъэр кызыдакхым ыуж американцэхэм тэтыехэм къаратыжыгъагъ. Къалэу Дон-басс шахтым лэф шырагъашлэзэ сымэджэ хылыгъ хъуи, ылъа-къохэм амылэтыжыгъэу, къатлүп-щыжыгъагъ, ау ежъ-ежырэу къэкложышхуэнэу шытыгъэп. Иклалэхэри цыкылгъэх, клон-хэш, къащэжыын алъэкышты-гъэп. Зэлашлэрэ артист цлэ-рылоу Ахэджэго Мэджыдэ ятэ лыкылүи, бэщитлүр клэгъэкъуа-гъэу 1946-рэ илъэсым кыыщэ-жыгъагъ.

— Тырышылэнэу, зыгорэ кы-гъэхъэнэу лэфшлэн кыратыгъа-гъэп, колхозми хагъэхъагъэп, — ело Рэщыдэ. — Тилэ шыла-гъэп, клэлэ бынышхо тыхъу-штыгъ. Тятэ унэгъо чэмахъоу заригъэштэгъагъ. Гъэблэшхуагъ. Ежъ чэмахъоу клошъуштэптити, сэ илъэсипшлым ситэу, сшынахы-жыгъэу Рэмэзанэ илъэс 12 ыныб-жыгъэу тычэмахъоштыгъ. Унагъо пэпчъ натрыф пуд кытиты-штыгъ.

— Етланэ, илъэс зытешлэм, — кыпедзэжы Рэщыдэ, — тятэ колхозым хагъэхъагъ, гъу-

клэу лэф ышлэнэу ригъэжыагъ. Сэ щыдыбжым сеоштыгъэ, ежъ бэщитлүр ыгъэтлылыты, отэ-шхомклэ теозэ, механизатор-хэм ялэхуэхэр афигъэцаклэ-штыгъ. Тятэ хъалэлыгъ, тызэ-чэмэхъо лъэхъаным зыгорэм чэмэхъопклэ натрыфыр кы-зыритыклэ (зэкълэми къатыжы-шъуштыгъэп, ялагъэп) тигъунэгъу-хэми лахъ афытигъэхъыштыгъ. Тэ тиунагъоклэ, тиллакълэ лэфшлэныр шлу тэлъэгъу. Ады-гэгъэ-цыфыгъэр тигунэсэу, зы-горэм темыхъуапсэу, шылэклэ-псэуклэ тэрэз тилэным тыфалү хабзэ. Джары сыцылкылоу, слъэ-гуанджэхэр зэрытым сшхъэ итэу лэфшлэныр зыкызгъэжы-гъагъэри. Еджаплэм счлэсызэ, гъэмафэрэ зыдгъэпсэфынэу тыкызыатлүпщыклэ, колхозым сыщылажыштыгъ. Цукум си-сэу щэр тигъунэгъу кьутырэу Стефановскэм дэт заводым сщэщыгъ. Къэзгъахъэрэ еджэ-ным пэлүхъэщыгъ. А лъэхъа-ным я 8 — 10-рэ классхэм ащэджэхэрэм илъэс къэс соми 150-рэ атыштыгъ. Ар тэ тила-гъэп...

Джарэуштыгъэу псэузэ, лажъэ-зэ, Ахэджэго Рэщыдэ Псэи-тыку я 7-рэ классыр, етланэ 1957-рэ илъэсым Афыпсылэ гурыт еджаплэр къащиухыгъ. А лъэхъаным паспорт къара-тыштыгъэп, чылэм удэклыныш, зыгорэм лэфышлэ уклон уфи-тыгъэп. Колхозым лэфшлэныр шыригъажи, нэужым ащ ком-соргэу шыахадзыгъагъ, етланэ клэлэ нэутхэр хъамэм ипащэу агъэнэфэгъагъ.

— Колхозым ипащэхэр кыс-фэдэгъугъэх, сэри слъэклэ къэ-сымыгъанэу сылажыштыгъ, зэрэгъэрэзэщыгъэм сыпылыгъ, — кьелуатэ Ахэджагом. — Ау сызымыгъэразэщыгъэр трудо-день нахъ зэрэтфамытхышты-гъэр, сомэ тыкыри лэжыаплэу кызыэрэтамытыштыгъэр ары. Сятэ шылэжыгъэп, сянэ тхъа-мыклэу Долэтхъан изакъоу клэлэ быныр кылыэхэнэгъагъ. Кыттеубгъуагъэу фэлэкыштыр кытфилэштыгъ, непи нычэ-ли илагъэп. Колхозым шыла-жыштыгъ, шклэхъуагъэ, чэтэ-хъуагъэ, кыралорэр ышлэщыгъ.

«Чылэм сыкыдэклын, ча-пыч горэ къэзгъэхъэн» слүи, тятэ тхъамыклэу мэфэ тхъагъо

захаригъэтхагъ. Шынджые кы-щырагъажи, апэ гъогухэр ашыхэмэ, етланэ пынджыр зыщагъэбэгъошт чекхэр агъэп-сыхэзэ, станицэу Львовскэм нэсыгъэх. Трактор 200 фэдиз хъуштыгъэхэм чэщи мафи ямылэу лэф ашлэзэ, пынджыпкъ гектар мин пчыагъэхэр агъэ-хъазырыштыгъэх.

Илъэситлү теклыгъэу Крас-нодар дэт монтажнэ технику-мым хэт училищым члэхъэ. Слесарь-монтажник сэнэхъатыр зэзыгъэгъотыгъэ клэлэклэ ку-пым хэтэу илъэситлоу лэф кы-щашлэнэу Омскэ агъаглох. Адыгэ клалэу игъусэгъэ закъор Кыкыл Асхъад ары. Ащ кы-зеклыжыым, члыдагъэм лэф дэзышлэщыгъэ заводэу Крас-нодар дэтым илъэси 8 шылэ-жыагъ. Нэужым Сединым ыцлэ зыхъырэ заводым слесарэу лутыгъ. Шофер сэнэхъатыр зэригъэгъоти, «ПМК-3-м» лэф щылагъ. 1976 — 1986-рэ илъэс-хэм «Пшызэ пцэжыыху со-вхозым» шылэжыагъ. Пцэжы-ешэ 46-рэ зыхэхъэрэ брига-дэм ипэщагъ. Етланэ консер-вышл комбинатым кыгъэзэжи, 1992-рэ илъэсым, пенсием окло-жыфэ, гъэфэбаплэхэр зычлэт цехым операторэу шылэжыагъ.

Зигъэпсэфынэу зэтлысы-жымыи сышышъугъэп. Цыфхэр зэшъоштыгъэу псыр кычлэзыштыр станцием лухыи, ипсауныгъэ кызызэцкъофэклэ операторэу лутыгъ.

— Сэ сьеджэгъэшхоу шы-тыгъэп, сезыгъэдженэу слагъэп, — ело Ахэджагом. — Егъашлэми лэнатлэ ськлэнэцлыгъэп. Сы-лэжыэклоу кызызэрыклозэ къэс-хыгъ, ау ськлэгъожырэп. Зи-гуруу кьэсшыгъэ лэфшлэлэхуэ сызышылэжыагъэхэм сищытхуэ зышамылауагъэ, шлухафтынхэр, щытхуэ тхыл пчыагъэхэр кызы-щысамытыгъэ, сэр-сэрэу сы-кызылумыкылыжыгъэ ахэтэп. Сомипшл нахыбэу кызыщыз-гъэхъэщытым ськлэщыгъ. Вок-залым лэф шысшлагъ, хылыгъ-хэри зесхъагъэх, саугъэтхэр зышыхэрэми сахэтэу хъугъэ. Лэфышлэ ськлэзэ, помидор гек-тарныкьори сылэжыштыгъэ, зымы зыгорэ кыситынэу се-жагъэп. Кыныгъ.

А зэпстэур зыклэсшлагъэр сьтхъэ сшлоигъоклэ арыгъэп.

гъусэрэ зы шылэныгъэ гъогу зызэдэтехъэгъагъэхэр 1962-рэ илъэсыр ары. Нурыети ишхъ-эгъусэ фэдэу нэутх, гушлүб-зыу, лэжыэклошху. Иныбжы-клэгъум дэкло сэнэхъатыр зэ-ригъэгъотыгъэу Краснодар дэт фабрикэм илъэсыбэрэ лэф щылагъ. Унагъо зехъэм цыф-

ищытхуэ зэралорэр. Шыпкъагъэ хэлъ, илорэ ишлэрэ зетеклырэп, зипэщэ цыфхэр дахуэ зэрэ-щэх, республикэмкли пэрыт-хэм ахалытэ. Адыгагъэ зэ-рехъэ, нахыжыхэм лытэныгъэ афешы. Ишхъэгъусэу Саидэ дзэ комиссариатым щэлажъэ. Япшашъэу Марыет гурыт

хэм яфэлэ-фашлэхэр зыщагъэ-цэкклэрэ Унэу Яблоновскэм дэтым шылэжыагъ. Пенсием клон зэхъум совхозым иклэ-лэцылкылыгыплэ иклэлэплүгъ.

Нэбгыритлүм шъэуитлү зэ-даплүгъ. Лүри полицием ипод-полковникы. Унэгъо дахэхэр ялэх. Анахыжыгъэу Аслъан дзэм кьулыкьур кызысхъыым ми-лицием иапшъэрэ еджаплэу Волгоград дэтым дэгъоу ще-джагъ, нэужым милицием ику-тамэу Яблоновскэм дэтым ипэщагъ, етланэ Краснодар рагъэблагъи, ащ хэгъэгу клоцл лэфхэмклэ и Гъэлорышлэлэ иапэрэ отдел, нэужым вневе-домственнэ кьэгъэгъунэным иотдел япэщагъ. Ишхъэгъусэу Заремэ бухгалтер. Нэбгыритлүм лфыгышлэ зэдаплү. Аминэт Пшызэ медакадемием щеджэ, Долэтэрэ Бэлэ цыкылүмрэ еджа-плэм члэсых.

Тэ анахъ тинэлуасэу, бэрэ тызылуклэу кытпэблагъэр Ахэ-джэго Рэщыдэ ыкыо нахыклэу, янэ-ятэхэм алъэхэсэу Руслъан

еджаплэр дэгъу дэдэу Крас-нодар кыышхуи Пшызэ къэ-ралыгъо университетым члэ-хъагъ, дунэе менеджер сэнэ-хъатыр зэрегъэгъоты. Ыш-нахыкылэу Ислъам ятфэнэрэ классым ис. Непэ Ахэджэго Рэщыдэрэ ишхъэгъусэу Ну-рыетрэ ахэм ащэгъушлүкых.

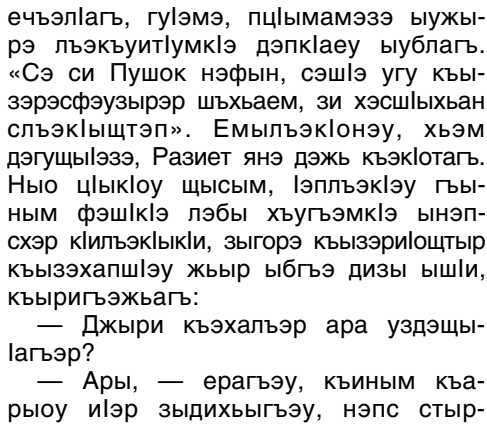
— Тинысэхэм, — ело Рэ-щыдэ, — афэдэ шылэп, хъуп-хъэх, цыфышлүх. Дунаим тыз-щыкылэрэ шымылэу тэпсэу. Джары сызыфэлэжыагъэр. Ала-хыым сыфэраз.

Ахэджэго Рэщыдэ иклэлэгъум кын ыльэгъугъэми, ащ зыкы-ригъэуфагъэп, ыгу ыгъэклоды-гъэп. Непи Рэщыдэ а гушхогъэ-псынклагъэу хэлъыр клуасэрэп.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Сурэтхэм арытхэр: **Ахэджэго Рэщыдэрэ ишхъэгъусэу Ну-рыетрэ яклалэхуэ Руслъанрэ (сэмэгумклэ шыт) Аслъанрэ къашхъарытых; нэнэжъ-тэ-тэжъхэр якъорыльфхэм ахэ-сых.**

Рассказ

хэр килъэкыклээ, маклэу джэуап кы-
тыжыгыг Разиет.

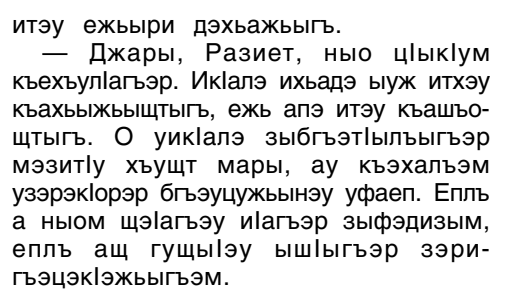
— А нынэ, кыуаслорэр зэклэ пчъэн-
чэ сыда пшырэ, сэшлэ зэрэкыныр,
зэрэччыгыуаер уиклалэ бгъэтлылыныр,
ау мафэ къэс укло хууштэп кхъалъм,
хууштэп — кызгурыгалола!

— Тян, къэмыло зэпытба мыр. Сэ
сиклалэ згъэтлылыгыг. Джы щегъэжы-
гъэу сыцэлэфэ слъэгъужыуштэп ар.
Ахъмэт сиалпэр кзлагъ. Ащ иалпэр
гы макъклэ зэхэсшлэгъаг ны сы-
зэрэхъугэр. Апэдэдэ «мам» кысэ-
зылуагэр ары. Апэрэ лъэбэкъухэр
гулээ, тегэнклэ шынэу
зеришлыштгэхэр джынэс

сынэгү кіэт. Кілэлэшхоу мэфэклым дэклыггагээр хиадәу ятлонэрә мафәм кыисфыдащэжыгыг. Джы... сыда сә джы кыисфәнагээр?

Кілэлэшхоу гушыагьор

чыпэхэмклэ ылъэкызэ, ымакьи кымылэтэу, лыжъхэм мырзуштэу джэуат кваришжыгъ: «Сэ сигущылэ зэклэхъабыштэп, сьд сикынми, сьуагъэр згъэцкълъышт. Гущылэ зысэтым Тхьэм сьзэрелъэлугъэр сфигъэцклагъэш, сэ слогъагъэри згъэцкълъышт». Ахэр кызелэ нэужым нью цыклум ицуакъэхэр зыцихи, хьадэм ыпэ итэу, ынэпсхэр зэпытэу кьэтэкъоххзэ псы нэпкым щегъэжьагъэу ядэж нэс къашьозэ къэкложыгъ. Къызсыжъхэм ежъ къэууи хьадэр ыпэ даригъэжьагъ, ащ ыуж

— Сэри джи сыкложын нахь, маху-
льэр къекложмэ згьэгүлэжьышт. Оч
нахь кьин маклэп ащ ыльэгүрэр. Сыд
ло фаеми, бзылыфыггэм ымакьэ лоу
зыгыкклэ, нахь псынклэ мэхуу, хьулу-
фыггэм зэклэ ыгу дэубытагэу дэлъ.
Ащ нахь зызэгугьэутыжьи. Ыгу ихъу-
хьэрэм шъхьаихыгэу тегушылэн, икьоу
кылотэн зэримылэккырэр сэц нахь
дэгъоу ошлэ. Мыхэр зышымыггэгул-
шэх. ягүлшысэээ шлы.

Ахэр кыылогъэ къодыуе къэлэпчъэ макъэр къэлугъ. Суандэ портфелыр ылыгъу еджапэм кыкыжыщтыгъ. Хъэ цыкълур гулэзэ пэгъочыгъ. Дахэрэ Разиатрэ зэрэгыгъэхэр пшъэшъэжыем кыратыгъэшэнэу псынклэу анэлсхэр клалъэкыкылыгъэх.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнэй.

Мафэ-хэр	Сэбахь нэмаз	Тыгээр кызыкьо-кырэр	Щэджэгьо нэмаз	Ечэнд нэмаз	Ахьшам нэмаз	Джац нэмаз
1	5:47	7:16	13:41	16:27	19:02	20:29
2	5:49	7:17	13:41	16:26	19:01	20:26
3	5:50	7:18	13:41	16:24	19:00	20:24
4	5:52	7:20	13:41	16:23	18:58	20:22
5	5:54	7:21	13:41	16:22	18:56	20:19
6	5:56	7:22	13:41	16:20	18:53	20:17
7	5:58	7:24	13:41	16:19	18:51	20:15
8	6:00	7:26	13:41	16:18	18:49	20:13
9	6:02	7:29	13:40	16:16	18:47	20:11
10	6:05	7:31	13:40	16:15	18:45	20:09
11	6:07	7:33	13:40	16:13	18:43	20:07
12	6:09	7:35	13:40	16:12	18:40	20:05
13	6:10	7:37	13:40	16:11	18:38	20:04
14	6:11	7:38	13:40	16:09	18:36	20:02
15	6:12	7:39	13:40	16:08	18:34	20:01
16	6:13	7:40	13:40	16:07	18:32	19:59
17	6:15	7:40	13:39	16:05	18:30	19:57
18	6:16	7:41	13:39	16:04	18:29	19:55
19	6:17	7:41	13:39	16:03	18:28	19:53
20	6:19	7:42	13:39	16:01	18:27	19:51
21	6:20	7:42	13:39	16:00	18:26	19:49
22	6:21	7:43	13:39	15:59	18:25	19:47
23	6:23	7:44	13:39	15:58	18:24	19:45
24	6:25	7:46	13:39	15:56	18:22	19:44
25	6:27	7:47	13:38	15:55	18:20	19:43
26	6:28	7:49	13:38	15:54	18:19	19:42
27	6:29	7:51	13:38	15:53	18:17	19:41
28	6:30	7:53	13:38	15:51	18:16	19:40
29	6:31	7:55	13:38	15:50	18:14	19:39
30	6:32	7:57	13:38	15:49	18:13	19:38
31	6:33	7:58	13:38	15:48	18:12	19:37

**Тхыгъэжъхэм
адыгэхэр
къазэрахафэхэрэр**

1831 — 1835-рэ ильэсхэр

Генералзу Бергман адыгэхэм ячыгоу Хьотэжыые (кьалэу Геленджик) пытапӕ шегъэпсы.

Революционер-декабристу А. Бестужев-Марлинскэм Кавказым шыпсэурэ цыфхэм лытэныгъэшхо кызырафишырэм кигъэтхыизэ етхы: «Кавказ осым сыхэтыгъ, Кавказым ишъаохэм сязэуагъ, ахэр лыгъэ зыхэлъ цыфых. Ахэм ялътыгъэмэ, урымхэри тыркухэри нысхъалым фэдэх нылэп. Ахэр къулай-ныгъэ ахэльэу зэрэзаохэрэр, лыгъэшхо ахэльэу апсэ зэратырэр!

Адыгэхэм (къэбэртаехэм) ахэсыгъэ Владимир Броневскэм черкесхэм (адыгэхэм) апае къэбарыбэ кыззэрелокырэр ыкйи пцыбэ зэраторальхьэрэр етхы.

Геленджик цыгэгэ геологзу ыкли археологзу Фредерика Дюбуа де Монперэ етлэ унэ цыклухэу пэклэхшо зытет зэолхэр зэрысыгэхэр ыльэггүгэх.

Къуаджэу Гривенскэм (джы Красноармейскэ районым ит) зэралыгын ахьщэ зэрэщымылэм фэшI адыгабзэкIэ зыщырагъаджэщтыгъэхэ ублэлIэ еджалэр щызэфашыжьыгъ. Ащ Мэратыкъо Мамырхъан урысыбзэкIи адыгабзэкIи щыригаджэщтыгъэх. Мамырхъан ары адыгэ лъапкъым апэрэ бзылъфыгъэ кIэлэегъаджэу къыхэкIыгъэр.

Адигеим лэжыгыэхэр шыкыдыгэх, гьэблэшхо иль.

Декабрист А. Бестужевым етхы: «Пшызэ лушьо лус адыгэхэр сэххорэ пцашлорэкэ кьыптпэгьокых. Шыпкьэр площтмэ, тэри ежхэм ташьхьасырэн: ячылэхэр, ягубгьохэр, ямэкьухэр тэгьэстых».

КЪЭРЭЩЭЕ-ЩЭРДЖЭС РЕСПУБЛИКЭМ

Айраным ифестиваль

Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм и Малокарачаевскэ район айраным фэгъэхыгъэ я II-рэ фестиваль шыкӀуагъ. Ащ нэбгырэ мин пчӀагъ хэлэжьагъ, ахэм къэралыгъо зэфӀшхьафхэм къарыкӀыгъэ цыфхэр ахэтыгъэх. Фестивалым лъэкӀ 30-мэ ялӀыкӀохэр хэлэжьагъэх. Джащ фэдэу Америкэм, ТӀркуем, Нидерландхэм, Кыргызстан къарыкӀыгъэ купхэри ащ къэкӀогагъэх. Республикэм изыгъэпсэ-фылӀэху Домбай, Теберда, Архызы ашылагъэхэри фестивалым еплӀыгъэх ыкӀи хэлэжьагъэх.

кыыгъэжыагъэу ахэр зыпы-
лыгъэ юфхэр кыалэтыж-
хэмэ ишыагъэ кыизэ-
рэклоштыр. Этнокуль-
турэм фэгъэхыгъэ
форум зэрзэхэ-
щагъэр ащ ишыхат.

«Лъепкъ пстэуми абзэрэ
яхабзэхэмрэ кызыраухумэ-
рэм нэмыклэу, ахэм зра-
хагъэхьотымырэ зызырара-
гъуэшъомбгъуцтымырэ та-
пэклэ тапы-
лын фае.
Пстэуми зар-
рэлэт якулэ-
турэ орэбаи,

ныб-
джэгъу-
ныгъэу азыфа-
гу илътым хэ-
рэхъу», —
джащ фэдэ гу-
щылэхэр фести-
валым къы-
щилуагъэх рес-
публикэм и
Лышъхьэ.

Фестивалым
иапэрэ мафэ
ехьуллэу кило-

ХякIэхэр пчэгум къезыгъаб-
лагъэщтыгъэхэр нахьыжъхэр
ары. Нэужым лъапкI мэкIамэ-
хэм адырагаштэзэ къэшъуакIо-
хэр «ЛезгинкIэлэ» ахэм апэ-
гъокIыгъэх, хякIэхэм хыалыгъу-
рэ айранрэ апагъохыгъ.

Айраныр цыфым ипсауныгъэ къэухымэгъэнымкIэ Iэзэгъу. Ар зэрэдунаеу шашIэ, бэмэ агъэ-федэ. Анахъэу айраныр Кавказым ис лъэпкъхэм якIас.

Республикэм и Лышхъэу
Темрезов Рэщыдэ, культурэмкӀэ,
зекӀонкӀэ, мэкъу-мэщымкӀэ ми-
нистрэхэм ягушӀлэхэм кӀахагъэ-
щыгъ лъэпкӀ цыкӀлхэр кӀы-
зэтэгъэнэгъэнымкӀэ ижъыкӀэ

КЪЭБЭРТЭЕ-БЭЛЪКЪАР РЕСПУБЛИКЭМ

Высоцкэм саугъэт фагъэуцугъ

**Владимир Высоцкэм, зэрэдунаеу
щызэлъашлэрэ ыкли щагъэлъэплэрэ
бардым ыкли артистым, Къэбэртэе-
Бэлъкъар Республикэм саугъэт шы-
фагъэуцугъ. Эльбрус районым щылэ
псэуплэу Тегенкели ар йоныгъом и
26-м къыщызэлъаухыгъ. Бардым
ибют урыс скульпторэу Александр
Аполлоновым ышлыгъ.**

В. Высоцкэр Приэльбрусьем къакоштыгъэ къодыеп, зигуыу къэтышгъэ поселкэр ары Станислав Говорухинымрэ Борис Дуровымрэ агъэуцугъэ художественнэ фильмэу «Вертикаль» зыфилорэм зыщыхэлэжыагъэр. Фильмэр я 60-рэ илгъэхэр ары зытырахыгагъэр. Ащ нэмыклэу «Вершина», «Прощание с горами», «Песня о друге», «Лучше гор могут быть только горы» зыфилорэ орэдхэр В. Высоцкэм мыщ щитыхгъэх, ахэр нэпэ къызэнэсыгъэм хэгъэгубэмэ къашалэу.

Нэүжми Высоцкэр Приэль-

брусъем бэрэ кэккүаг. Ац
лыжэхэм атетынэу зышиггэса-
ггаг. лошхьэмафэ дэклоггэ
альпинистхэм алулэщтыг, янэ-
хэм арыхьэщтыг. Высоцкэр
дэгъоу кээзышлэжырэ цыфхэр
джыри поселкэм дэсых. Ин-
структорэу зинэлосаггэхэми
Бэхсан кьушхьэ түуаклэм чып-
сэурэ цыфхэми
кьэбар гьэшлэ-
гьонхэр кьало-
тэжых.

Висоцкэр зыщы-
щыр амышлэу кӀэлэ
куп шуанэхи, зэпы-
бэнэгагъэх. Нэужым
ар Тырнауз щыпсэурэ
врачымы дэжъ ащэгагъ, ау
ежымы зымы тхьаусыхэ
тхылъ фитхыгагъэп, зэ-
фагъэгубжы шьэогуу зэ-
фэхьугагъэх.

Альпинистэу Хусейн
Залихановыр фильмэу
«Вертикаль» тыра-
хы зэхъум ащ
дэлажьэхэ-
рэм уп-
члэжьэ-
гъоу
ялагъ. Нэ-
ужым Вы-
соцкэм ащ
бэрэ писъмэхэр

зэ-зэхэтыклэхэм, зеклоным
афэгьэхьыгьагьэх. Шыгьачьэм
цыфхэр ягуапэу еплъыгьэх,

гъугъэ ыуплъэ-
кун ылъэкIы-
щтыгъ.   лъэпкъ шхынхэр зэтефыгъэхэу
къагъэхъазырыгъагъэх.
Фестивалым зэфэшхьафхэу

Къэгъэлъгъон гъэшлэгъонхэр, зэнэкъокъухэр фестивалым щыреклоктыгъэх, ахэр айраным, къэрэшаехэм яхэбайран ыкли къое лъапкъ 15 кырахыплэгъагъ. Шыпкъэ Р. Темрезовым кылуагъэр — айраным и Мафэ лъапкъ зэфшэ-хьафхэри хьаклэхэри нахь зеплэгъэ ышлыгъэх. Къэрэщэе-Щэрджэс Республикхэр, щыпсэурэ цыфхэри агу рихыгъэхэу ахэр зэгъырыкълъжыгъэх.

кыфитхыштыгъэх, ахэм ащыц горэм ар Хусейн «Бэхсан кыушъхъэ тгуаклэм ибысымклэ, кыушъхъэ шыгухэм якъэплъанклэ, зыфэдэ къэмыхъугъэ альпинист-клэ» кышеджэ.

Саугъэтыр кызыэуахы зэхъум, актер цэрылоу, СССР-м инароднэ артистэу Василий Лановоир кэклогъагъ. В. Высоцкэм шлу ылэгъуштыгъэ чыплэ дахэхэм, цыфыбэмэ агурихьырэ оредхэр зышиусыгъэхэм исаугъэт зэрэцагъэуцугъэр зеригуапэр ац ипсалъэ кышыхыгъэшыгъ.

Тегенкели дагъуцогъэ са-
уьгъыр бардым чыплэ зэфэш-
хьафхэм ащыфагъуцуцугъэхэм
зэкIэмэ анахь лъаг. Ар зы-
гъэпсэфаклохэми блэкIыхэрэми
алъэгунэу гьогу гьунэм Iут.
Ащ кыпачынынатIэу Высоцкэм
ыцэ зыхьырэ музейр, лъамыдж
kləʃlaɡəʃəʊм узэпырыкIымэ, щыт.

Псыхьюу Бэхсан инэпкхэм ащыц Высоцкэм исаугът тырагъуцонэу цыфхэр зыфэ-
ягъэхэр бэшагъэ. Мы псыхьом
зэгорэм ащ илэллын шигъэ-
клодыгагъ. Ари цыфхэм къа-
лотжы, оредыор агу кыиз-
чыккыжырым кыагъотжынынэу
«лтыхьухъэрри» кыхэкълых.

ЫпкІэ хэмыльэу агощы

«КБР — Тхьамафэм» зы-
филорэ гъзетыклэу Къэбартэ-
Бэлъкъар Республикэм и
Лышхъэ иунашъоклэ ыкй ишл-
ыгъоныгъэклэ зыхащэгъэр ю-
ныгъом къыщегъэжьагъэу къы-
дэкълэ. Гъзетытым итираж ины,
ар ыпкълэ хэмалъэу цыфхэм
алэклагъахъэ.

Лыпшыгхэм гъызетыр зыфэдэмэ шлоигьор къыхигъэщыгъ.
«КБР — Тхымафэр» унэгъо
гъызетэу хуэнуу сыфай. Уна-
гъом исхэм зэклэмэ ашлогъэшл-
гъонышт тхыгъэхэр ащ кы-
хаутыхэзэ ашынэу сэгугъэ».

Гээгээтэр сабынбэ зэрыс унагьохэм ыкли зигьот маклэхэм афахьы. Ащ цыфхэр зыгээ-гумэклихэрэ ыкли апэллэгээ лофыгьохэр кэизылотыкырэ статьяхэр итыштых, лэепкэ лофыгьохэм, хэбээ-зэфышчы-тыклэхэм апэллэгэшт.

**(Къызыкълъыкълорэр
чъэпыогъум и 3-м
къыдэкълъгъэм ит).**

Етлани ар тхыдэ хэхынкли
лазэщтыгъ.

Сэри мыщ дэжым сшъхэ
кылъадагъ цыфхэр зэлъушъ-
шъэхъхэзэ тигъунэгъулл ефэнд
бэлахъщтыгъэу, лажы хьакъи
имылэу хабзэм Хьатрамтыку
аригъэцагъэу зигугъу ашырэм
изэчырхэу ежъ синанэ ылэкълэ
итетрадъ лужъу дитхагъэу мэкъэ
тлупщыгъэкълэ бэрэ къызэдджэ-
рэ сатырхэм ащыщхэр:

**«Уемыджэу,
Уеджашъоу,
Укъашъоу,
Ушъуеу
Урамым утетклэ
Гъэсагъэ ухъуна?»**

— А зыр ара гъэсагъэу ти-
чылэ дэсыгъэр? — Амзанэ ащ
еупчлы.

— А зыр арына, Хьаткъо
Джанхъот-ефэндим ыкъо Ахь-
мэди, иныбжыкълэгъэ емыллы-
тыгъэу, боу гъэсэнэгъэшхо
голыгъ, — синанэ къылуатэрэр
лъегъэкълэуатэ. — Ащи усэ хьа-
лэмэтхэр хихыщтыгъэх, жэб-
зэ дэхэ дэдэ лулыгъ, уедэлъу
зэпытыгъэкълэ уезэщтыгъэп.
Ары сэ адыгабзэкълэ сезыгъэ-
джагъэр. Ежъ Хьаткъо Джан-
хъот ефэндышхоу, хьаджэу
ыцлэ чыжъэу лугъагъэ. Ащи,
еджэгъэшхоу щытыгъэ Дзэбэ
ефэндэу джа зимэрклэ чыгъ
гъэ реным шъуныс Ахьмэд яти
Къурланым сырагъэджагъ. Нэ-
мазшыклэ сэзыгъэшлагъэр
Джанхъот-ефэндир ары. Нахъ
бзабэ пшлэмэ, нахъ дэгъоу
къыталозэ, арапыбзи, латиньбзи
къытлуалъхъэщтыгъэх, тырыт-
хэшъунэуи тафагъасэщтыгъ.

— Ахэм урагъэджагъэш ара
дахэу узыклэтхэшъурэр? —
чэци мафи имылэу тлысымэ
ышъхэ диукъошъыгъэу егугъу-
пзэ, хьарыф зэдиштэхэр сатыр
зэнкълэбзэхэу итетрадъ лужъу
зэрэдитхэрэр сэлъэгъушъ, се-
упчлы. Шъыпкъэ, сэ ащ сыхъе-
джэшъурэп, татэ Осмэн си-
гъэшлэгъэ хьарыфхэм афэдэ-
хэпышъ. Ежъ синанэ зэмклэ
ар «хъарап тхыклэ», зэмклэ «ла-
тинэжъ», зэмклэ «латинаклэ» ело.

— Ары адэ, ахэм сэ боу
дэгъоу сырагъэджагъ. Нэмы-
клэуи щытынхэ ылъэкълэныя
Тхъэм илэмырклэ зиакъыли,
зишлэныгъи цыфмэ апэзыгъо-
хыщтыгъэхэр? Шъхашъорыкло
еклопакълэр яшэныгъэп, зыфе-
жъхэрэм агуи, апси халъхъэ-
щтыгъэ, яцлыфыгъэрэ янамысрэ
зы тклопсым фэдэхэу псэу-
щтыгъэх. — Ахэм о зыкли
«тлу» пфагъэуцугъэп, ара? —
сшынахъыжъ еупчлы.

— Сыда «тлу» зыкълэсфа-
гъэуцущтыгъэр сегугъуэзэ се-
джэщтыгъэмэ? «Тлу» къэпхышт
нэмылэмэ уиуцукъэ бгъэлажъэу
сыда еджаплэм укълэнышъ, укълэ-
зыклэклэжыщтыгъэр? Ар сшъхэ
кыхъэуи кыхъэкълэгъэп.

— Къышъуфадэщтыгъэп ара
дэуу шъуеджэнэу? — джыри
Амзанэ къэупчлэ. Ышлэ шло-
игъугъэн фай еджэным зэрэ-
мыгушъурэр ежъ зыкълэфадэрэр.
— Хэтрэ клэлэгъаджи ылэ
къыралъхъагъэхэр ригъэгугъэх,
дэгъоу ригъаджэхэ шлоигъу.
Арышъ, клэлэгъаджэхэр фа-
эхэу къышъоуацлэхэрэп.

— Тэри Темэрджан къытэ-
хон зэпыты.

— Хысапэу шъуигъэхьэрэм
шъуегугъурэпышъ ары. Ар тэ-

рзэуу зызэмыгъашлэкълэ, ахъ-
эхэр тауштэу плытэшта? Ащыгъум
тучаным учлэхъагъэми, бэдзэрым
утехъагъэми пшлудашхышт.

— Сэ тучаным салыфатагъэу
ахъчэм дязгъэшхэу кыхъэкълэ-

тыкъэкуагъ. Ау джэуапыр си-
нанэ къыритыжынынэу хъугъэп,
Фыжыцлыклэу янэжъ Сарэ ша-
гум къызэрэдахъэрэр ылъэгъу-
гъэти, пэгъоклыгъ.

Синанэ езыгъэджагъэхэмклэ
къылотэнэу ригъэжъагъэр сыгу
изгъэкълэны сымы-
лэкълэу шлукла-
ерэ сыхэтыгъ.
Нэужым ар те-
кыгъэу къыс-
щыхъушътыгъэми,
упчлабэу сшъхэ
къырагъэтэджа-
гъэми гупсэфы-
гъо къысатышъ-
гъэп. Ахэм яджэ-
уап синанэ зы-

хьалэмэтэу щыт, джау сьд-
ми умышхэу мафэхэр къызе-
унэкълэныхэ къодем пае къа-
угупшысыгъэп, — сиупчлэ ыуж
зи къымылоу тлэкълэу зыщэ-
сым, синанэ игушылэ дэдэхэм-
клэ къыригъэжъагъ: — Нэклэ-
мазэм цыфыр еукъэбзы,
шлэшъуныгъэр егъэпытэ, те-
убытэныгъэр щепсыхъэ. Ар
зыкълэбыл быслымэнхэмклэ
имэхъанэ гъунэ илэу щытэп.
Ау нэклэу аубытырэр адрэ
зымынэкълэхэрэм япэрыохъу-
нэуи, гуао къафыхэкълэныуи
щытэп. Ащ пае хэти — зы-
нэкли, зымынэкли — ежъ ышъ-
хэ имызакъоу, нэмыклэхэми
афэгумэкълэу зэрэпсэуштым

ХЪУРМЭ Хъусен

Тиурам тыгъэр къышъыкълэ

Романым иятлонэрэ тхыль щыщ пычыгъохэр

гъэп. Мы Салбый ары зы-
шлудашхэрэр. Къэошлэжъа, —
зыкълэсфегъазэ къысэупчлы, —
гъэрэклэ Тусэ тучаным кар-
тыхэ тызелофитэм, Хьамодэ
сомишунае зэрэбгъэшхыгъагъэр?

— Лытакълэ сымышлэ паеп
ар, сомэ щырыцэу тлу зэтэльэу
зесэтым, ежым зы сомищыр
къыситыжыгъагъэп, — зысы-
ухыижы сшлоигъоу сшына-
хъыжъ сыфелъыжы.

— Зы сомищ нахъ емытыгъа-
гъэмэ хъугъагъэ нылэп, — ту-
чантес нэхэежым ахъщэр зэ-
рэсшлуишхыгъагъэмклэ сэ сегъэ-
мысэми джырэ нэс сшлагъэ-
пышъ, сшлэшъахъоу зы есы-
мылэжышъоу сеплъызэ, синанэ
къытхэгущыли, тызэшлуигъэкълэгъ.

— Хъугъэ, Амзан, пшына-
хъыклэ ауштэу уфыщымыт, о
къыолытыгъэмэ, мор джыри
цыклэу, мыгъэ школым члэхъащ
къодый нылэп, о уналэ тебгъэтын
фэягъэзэ, уедао ушыс, — къы-
луагъ ащ, сыгу лэ къыщифэу.

Амзанэ ар къезэгъыгъахэп,
ылэ члэгъэ члилухъабыгъэ нахъ:
«Зэкълэ рытыштмэ сыда сэ сэ-
зыгъэшлагъэр, симыгъэлъэгъоу
ежым ылэмычлэ дэкъацэм
фэдэу члэкъузагъэу ылыгъыгъэ-
мэ?» Ащ къылуагъэр шъыпкъа-
гъэми, сэ синанэ къызэрэс-
къоуцагъэр зэрэсигопагъэм пае
сшынахъыжъ игушылэ гуаохэр
сшлолофыжыгъэхэп. Джы нахъ
сигъэгумэкълэщтыгъэ синанэ зи-
гугъу къышлыгъэ сикъоджэ
ефэндхэм якъэбар. Ахэм афэ-
гъэхыгъэу нахъыбэ сшлэ сшло-
игъоу сеупчлы:

— Джы тыдэ щылэха ахэр?
— Ео-ой, сишъэожый, ахэм
боу клэдыклаер къафагъэ-
кълэуагъушъ, — синанэ ымакъэ
чэфынчъэ къэхъугъэу джэуап
къысетыжы.

— Хэта зыгъэкълэдыгъэхэр?

— Сыда зыкълэгъэкълэдыгъэхэр?

— А цыф лушхэм ащ фэдэ
жъалымыгъэкълэ адзэеклогъэнхэр
Амзани сэри тшлэшъ мыхъоу,
тымакъэхэр зэпэджэжъхэзэ

сигъэгъотыштым сыклэхъопсы
шъхъай, загъорэ къызэрэхэкълэ-
рэм фэдэу, зи пэрыохъу шы-
мылэу тызэкълэрысынэу члыплэ
тифэрэп.

Нахыпэм къызэрэсщыхъу-
щтыгъэр нэклмазэр къызыскълэ
тинахъыжъхэм нэклыр зэра-
лыгъым пае лэфэу ашлэрэм
къышагъакълэу, охътаби ялэу ары.
Ау етланэ згъэшлэгъошъу гу
лыыстэжышътыгъэ зэкълэри зэ-
рашлэщтыгъэу къызэрэнэжы-
гъэм, хэти иуахътэ зэригъэ-
лъаплэрэм. Къызгурылон слъэ-
кышътыгъэп мэфэ реным мыш-
хэхэу ыкли псы емышъохэу
зэпызычыхэрэм ащ фэдиз
кълэуацлэ къыздырахырэр, зи
къышамыгъакълэу зэрэпсэушъу-
хэрэр. Ар джыри цыкълэхэм
зэрафызэшломыкълэщтым сицъы-
жэ тельыгъэти, Амзанэ мэфэ
фэныкълэ нахъ фэмынэклэу
зэрэхэлэжыгъагъэр сшлогъэшлэ-
гъоныгъэп. Зымафэ татэ Ос-
мэн дэжъ сыщылэу тыгушылэзэ,
нэклым епхыгъэу сшъхэ кы-
хъэхэрэм зачысэгъэгъуазэм,
иджэуап джыри нахъ сыхыгъэ-
гупшысыхъагъэ нахъ, зэхэфыгъэ
горэм сыгукълэ сыкълэришлэпэгъу
сфэлэштэп. Ежъ тигъунэгъулл
синанэ фэдэу Къурланым
нэмыклэ зымышлэрэмэ ащыщэп.
Заом икълэхаплэ зэпечыфэ,
Кэланэ ятэ ащ пае зэрилоу,
пэклэкыгъэмрэ джы тхыль
лужъу зэфэшъхъафыбэу заджэ-
хэрэмрэ идунээеплъыклэ зэ-
луагъэкълэтыгъэу непэ мэпсэ-
ушъ, игъашлэ лъэныкълэрыгъа-
зэу щытэп. Ащ елытыгъэуи
згъэшлагъэрэп дин закълэм
зыритыгъэу зэримынэклырэр.
Ау зыгорэкли зэхэсхыгъэп
тхъэшлэшъуныгъэ зилэхэм
дэигъэ арилуаллэу, зынаклэ-
хэрэмэ нэбгъунджыклэ яплэу.
Ар сэ зэрэсшлэрэр сыдклэ
сеупчылгъэми ежъ иеплъыклэ
зэнклэу къырилэтыкълэшъоу ары.
Мызыгъэгурэ джэуапыри ахэм
ащыщыгъ.

— Нэклмазэр — ар охътэ

пылын фае. Ар ежъ цыфхэр
зэрэзэфыщытхэ закълэр арэп
зыфэгъэхыгъэри. Цыфым
къэшлэжыгъэ-къэгъэуцокыгъэхэм
фыщытыкълэу афырилэн фаери
ащ къыхеубытэ. Нэмыклэу къэ-
плон хъумэ, тызыщыпсэурэ
дунаим ежъ щелъытыгъэ пстэ-
умкли зи къызытыригъэнэнэу
щытэп. Гушылэм пае, къуаджэм
дэт былымхэу гъэщыклэ, лыклэ
тызыщыгъыгъэхэрэр тштэных.
Ахэр цыфым фэдэу къэгъу-
щылэнхэ, ящыкълэгъэр къалон
альэклэрэп шъхъае, нэклмазэр
тельхъаплэ умышлэу непэ пчъа-
гъэрэ бгъэшхэнхэ, игъом псы
ебгъэшъонхэ, козыныр аклэп-
тхъуэзэ, ящытыплэхэр къабзэу
плыгъынхэ фае.

Губгъом ит лэжыгъэхэм
зафэбгъэзагъэми, джащ фэд
къэплон плъэкълэщтыр. Ахэр
цыфхэу зылэжыхэрэм янэклэ-
ямынэклым пымылхэу, къа-
пэплэхэ, игъом алылэсынхэшъ,
агуи апси халъхъэхэзэ, алашъ-
хъэмэ яфабэ зыхарагъашлэу
анэсынхэу, адэлэжъэнхэу.
Ауштэу щымытэуи хъушътэп,
гъэбжъукълэ къыотэжышътхэп.
Ежъ цыфэу нэклыр зыкълэбы-
лэу, мазэм къыклоу сэрашым
нэмыклэ зыжэ дэзымылхъэрэми
ар дэгъоу къыгурэлэ, джары
ушъхъагъу пымыхъоу къыте-
фэрэр ышлэным сыдигъуи
зыкълэпылэр...

Шъыпкъэр плотмэ, татэ
Осмэн къысигогъэ пстэумклэ
къызгуригъало шлоигъуагъэр
зэкълэ икълэу сигулытэкълэ къыс-
фэубытыгъэу сеуцолэшъушътэп.
Ау нэклмазэм къыхырэ зэ-
хъокълэныгъэхэу сэ сигурышэ-
гъуазэкълэ згъэунэфыгъэхэри
сшъхэ щысыгъыгъэх. Ахэм
ащыщ къоджэдэс унагъохэу
сабыр зыщыбэу, мэфэ реным
ланэр зыщызэлухыгъэмрэ тлу-
рысэхэм ыкли нэжъ-лужъхэм
афэшъаф зэрымысхэу, мэфэ
реным зищыуанычлэмэ зы мэ-
шлэбзый зышакълэмыохэрэмрэ

узарыхъэкълэ, чэфыгъоу ары-
лыр зэрэзэфэмыдэм гу зэ-
рэлъыптэрэр. Тэ тиунагъо зы-
хэхъэрэ апэрэмэ афэдэхэм
узарыхъэкълэ, ыпэкълэ зэрэщы-
тыгъэм фэдэкълэбзэу, цыкълэу
арысхэр зэрэгъэчэфых, мэ-
джэгух ыкли ланэхэми мыхъа-
мелэр атеклырэп.

Мыдрэ нахъыжъ нэмыклэ зэ-
рымысхэм япчъэшъхъалу узэ-
релъэбакъоу зэщыгъор гомылоу
къыщыппэгъоклы. Шхыныгъо
шлыгъакълэм ыми къыщыоурэп,
ланэ кыллэхэри ибэ-пхъэмбгъу
джашъохэу къогъумэ акъотых.
Лыжыыр хъакупчъэм лусэу
зэщызэ тлэкълэу шлэ къэси ма-
шлом хъакужъотхъукълэ пэпыджэ
е плызызэ тутынщыхъагъэу
хэфэмэ кълэчлэр дыхэтэу лугъо
лужъур къызыпыуытысклырэм
ешъо. Иныо шъхъаныгъупчъэм
лусэу цылэпэд горэ ехъэ е
Къурланышхоу зэдэхыгъэм
лэхъуамбэр ригъачъэмэ, бзэ-
гум тэрзэу фэмыуцокълэри
арапыбзэкълэ лушъашъэзэ, жъа-
жъэу мэкъэ дэгукълэ къеджэ-
нэу пыл. Талофытагъэми, ауш-
тэу тэ тишлоигъоныгъэкълэ ащ
фэдэ нэжъ-лужъ унагъом ты-
зилъадэкълэ, жъыхыгъоу зы-
дитагъэр ябгъуагъэм фэдэу
фэмые шлагъохэу апэ зыкълэ-
гъэсысы, етланэ зыкълэшлэжы-
гъэу къызышъэтэджыкълэхэшъ,
лъэлур къытфагъэцаклэ, лэшлу
горэхэри къытлэклалъхъэх.

Мыщ фэдэ бжыхъэ нэклмэзэ
мафэхэм тэ тиунэ нахъ дэгъуи,
нахъ голуи щылэу сшлэрэп.
Сыда плэмэ, нэклмазэм ыпэкълэ
зэрэщытыгъэм фэдэу, джыри
щыцэфыгъу, ланэзехъанри щы-
зэпыуэрэп, синанэ ащ нэмы-
кълэри лэф имылэу шхын къы-
тегъэуцонрэ лэгъэ тхъакълэжы-
нэу нэмыклэ ышлэрэп. Дэгъоу
тигъэшхэгъахэу къышыхъуэзэ
щагум тыретлупшы. Ау башэ
темышлэзэ, тыхъэмэлэклэжы-
гъэу къытцэхъушъ, тлэкълэу шлэ
къэси унэм тилъэдэжызызэ,
хъатыкълэми, мэджаджэми, хъа-
лыгъу такълэри тлэмычлэмэ
ачлэгъэнагъэу тыкълэхъушъу-
тыжы. Джащыгъум сыд фэдэ
мыхъамелэми тыжэ датлъхъэ-
рэр, ащ нахъ лэшлу зыкли ты-
мышхыгъэу къытцэхъу. Етлани
гу зылыстэрэр, сыд фэдизэу
щыуанхэм арызэу — орэхан-
тхъуып, орэджэнчыпс, орэщыпс-
пласт — синанэ тфишлыгъэми,
пчыхъэ мыхъуэзэ зэрэзэкълэ-
лъакълэрэр ыкли икълэрыклэу
хъакум клэрэуцошъ, тфэпщэ-
рыхъэу зэрэригъажыэрэр ары.
Ау мэфэку жъэмэгъуныр ары
тызыфэклэщыгъо зэпытэу ты-
зэжэрэр. Ар къызысыклэ, сы-
дэуштэу дэгъоу тышхагъэу,
лүлхъэ закълэуи хэмыфэжы-
нэу ланэм тыкълэзыпэкълэжы-
гъэр бэшлагъэу щымытми, щэ-
лэмэ стырыр шлоу зытетшхы-
хъажыклэ тэтхэжыпэ.

Туси, Суси нэклмазэм иапэрэ
мафэ зэрэрагъэжъэгъагъэу
анэклэ. Зыныбжъ икълэжъэхэм
ахэм запамышлынэу синани
ситати яушъышъыгъэх шъхъай,
къядэлугъэхэп. Мэлакли, псы-
фалли мылэхэу, зэуи къащы-
мышъоу зэлъыпытэу мэфитлуи
анэклэшъушътэу тхъэлъанэ ашы-
щтыгъэ. Ащ фэдэ теубытэныгъэу
ялэм ыуж къаигъэ ашыжы-
щтыгъэхэп, ау зы сараш шы-
гъуи бларагъэгъэкълэщтыгъэп
ыкли афэгүлэхэзэ нахъыбэ зэ-
рарагъэшхыштым пыллыгъэх.

(Джыри къыкълэжыкълэщтыгъэ).

Республикэм имэфэкI фегъэхьы

Кавказ шьолъырым мамыр шылакIэр шыгъэ-пытэгъэным фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъоу кушъ-хъэфэчъэ спортымкIэ Къыблэ шьолъырым щыкIорэм хэлэжьэрэмэ япшыкIуэзэнэрэ зэлукIэгъухэр тыгъуасэ Адыгеим щырялагъэх.

Псэуплэу Казеннэ-Кужорскэм къыщаубли, Мыекъяупэ къынэ-сыфэхэ километри 120-рэ спортсменхэм къачыгъ. Апэрэ чыплэр къыдэзыхыщтыр язэрэмыгъашлэу аужырэ нэгъэуплэпIэгъум нэс Самарэ спортсменэу Кирилл Боженкэмрэ Адыгеим чаплугъэ СтIашъу Мамыррэ зэнэкъокъухэзэ, тинарт шъао тигъэгъушлагъ. Сантиметрэ заулэклэ ар Самарэ кыкIыгъэм ыпэ ишъи, текIоньгъэр къыдихыгъ. «Россия-21»-м

хэтэу Руслан Дилазовыр ящэ-нэрэ хъугъэ.

Къэбэртэе-Бэлькъарым къышаублагъэу спортсменхэр зэнэкъокъухэзэ Адыгеим къынэсыгъэх. Майкэ гъожьыр Удмуртием икомандэ хэтэу Сергей Бельх фагъэшъошагъ, игуетыныгъэклэ нахъ къахэщыгъэр СтIашъу Мамыр.

Мыекъяупэ иадминистрации ипашъу Александр Наролиныр зэхэхъэм къыщыгушылагъ. Ма-

мырныгъэм игъэпытэн хэлэжьэрэ спортсменхэм яшлушлагъэ мэхъанэ ин ритыгъ. ХагъэунэфыкIырэ чыплэхэр къыдэзыхыгъэмэ Александр Наролиныр, АР-м и спорткомитет ипашъу Хъасанэкъо Мурат афэгъушлагъэх, шлухъафтынхэр афашыгъэх. Кошхъэблэ районым иадминистрации ипашъу Хъамырзэ Заур ыгъэнэфэгъэ шлухъафтынхэр районым и спорткомитет ипашъу Цэй Нухъэ СтIашъу Мамыр ритыжыгъ.

Кушъхъэфэчъэ спортымкIэ зэнэкъокъур тхъаумафэм аухыгъ. Километри 115-рэ спортсменхэм къызакIум СтIашъу Мамыр ятIонэрэ чыплэр къыдихыгъ. Апэрэ чыплэр Д. Немыкиным ыхыгъ — Краснодар краим ар щыщ. Мордовием и спортсменэу С. Бельх Урысыем ичемпион хъугъэ.

Сурэтым итыр: СтIашъу Мамыр къыфэгъушлагъэхэм ахэт.

ФУТБОЛ. АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И КУБОК

«Урожай» анахъ лъэш

«Кошхъабл» Кошхъабл — «Урожай» Тульскэр — 1:3.

Чъэпыогъум и 5-м республикэм истадионэу «Юностым» щызэдешлагъэх.

Къэлапчъэм Iэгуаор дэзыдзагъэхэр: Мэзлэукъу — 32, 115, Осипов — 117, «Урожай». Батырбий — 71, «Кошхъабл».

Къумплыл Мурат «Урожай» икапитан фэгъушIо.

Адыгэ Республикэм футболымкIэ и Кубок къыдэхыгъэным фэгъэхьыгъэ кIэух ешIэгъум Мыекъяупэ дэхсэр, тирайонхэм къарыкIыгъэхэр еплыгъэх. «Урожай» Адыгеим, Краснодар краим язэнэкъокъухэм ахэлажэ. Ащ ишлуагъэклэ Тульскэм ифутболистхэм ешIэгъум нахъ дэгъоу зыфагъэхъазырыгъ. А. Мэзлэукъом кошхъаблэхэм якъэлапчъэ Iэгуаор зыдэдзэм ыуж зэлукIэгъур зыхыщтыр къэлшIэнэу щытыгъэп. «Кошхъаблэм» ешIэрэ Р. Батырбийм иIэлэлэсэныгъэ къыгъэлыагъозэ, ухъумакоу къыпэуцугъэм ебгъукIуи, хъагъэм

Iэгуаор ридзагъ — 1:1. ЕшIэгъу уахътэр зэфэдэу аухыгъэти, такыкIэ 30 аратыгъ. «Урожай» зыпкIэ итэу ешIэщтыгъ, «Кошхъаблэр» ащ ебгъапшэмэ, нахъ жъажъэу ыпэкIэ лыкIуатэщтыгъ. П. Осиповыр сэмэгубгъум псын-кIэу щылыкIотагъ, къэлапчъэм пэблагъэу ытыгъэ Iэгуаом А. Мэзлэукъор еуи, хъагъэм ригъэфагъ — 2:1. П. Осиповым икIэрыкIэу ухъумакоу къызэринкIи, пчъагъэр 3:1-м нигъэсыгъ. «Кошхъаблэр» ащ къыхэкIэу къэтыубы-рэл, иамал елытыгъэу ешIагъ.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумплыл Му-

рат Адыгеим имэфэкI мафэ фэгъэхьыгъэу финалым ешIэгъэ командэхэм афэгъушлагъ. Кошхъэблэ районым иадминистрации ипашъу Хъамырзэ Заур, Мыекъяупэ районым иадминистрации ипашъу Алексей Петрусенкэр, спортым иIофышIэхэр, нэмыкIхэри командэхэм афэгъушлагъэх, шлухъафтынхэр афашыгъэх, зэхэтхэу нэпэепл сурэтхэр атырахыгъэх. «Урожай» итре-нер шхъалэу ЗекIогъу Муратэ, командэм хэтхэм тафэгъушIо.

Сурэтым итыр: «Урожай» командэм фэгъушлагъэхэмрэ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЫЛЬ Нурбий.

ФУТБОЛ. ЯТIОНЭРЭ КУПЫР

Бысымхэм ахыгъ

«Газпром» Рыздвяный — «Зэкъошныгъ» Мыекъяупэ — 2:0.

Чъэпыогъум и 5-м Ставрополь краим щызэдешлагъэх.

Къэлапчъэм Iэгуаор дэзыдзагъэхэр: Зароченцев — 39, Хугаев — 49 (пеналь-тиклэ), «Газпром».

«Зэкъошныгъэм» ия 16-рэ ешIэгъу шлуахыгъ, ауж къынэрэмэ къахэкIыжыным фэшI иIофхэр нахъ хылыгъэ хъугъэх.

ЗэлукIэгъухэм якIэуххэр

«Витязь» — «Алания-Д» — 5:1, «Астрахань» — «Торпедо» — 1:1, СКВО — «Олимпия» — 1:1, «Митос» — «Таганрог» — 2:0, «Биолог» — «Волгарь» — 0:3, «Дагдизель» — «Черноморец» — 1:4, «Терек-2» — «Краснодар-2» — 3:2, «Энергия» — «Мэщыкъу» — 0:1.

Чыплэу зыдэщытхэр

1. «Волгарь» — 42
2. «Черноморец» — 38
3. «Олимпия» — 33
4. «Митос» — 31
5. «Торпедо» — 30
6. СКВО — 27
7. «Дагдизель» — 26
8. «Витязь» — 25
9. «Газпром» — 22
10. «Биолог» — 19
11. «Астрахань» — 19
12. «Краснодар-2» — 17
13. «Алания-Д» — 16
14. «Таганрог» — 16
15. «Терек-2» — 16
16. «Зэкъошныгъ» — 12
17. «Мэщыкъу» — 11
18. «Энергия» — 5.

Чъэпыогъум и 10-м «Зэкъошныгъэр» Ростов-на-Дону икомандэу СКВО-м Мыекъяупэ щылу-кIэщт.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкIэ ИохъэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкIэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестыанскэр, 236

Редактор шхъалэр
ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр
МЭШЛЭКЪО Саид

ПшгъэдэкIыж зыхырэ секретарыр

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт

Редакциер зыдэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъяупэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшгъэдэкIыж зыхырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын ИохъэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэIоры-шланI, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000,
къ. Мыекъяупэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4000
Индексхэр 52161 52162
Зак. 3348

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00
ЗыщыхъIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00